

ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

FINANCING OF SPECIAL FORMS OF TOURISM

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΨΕΙΡΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ:15314

ΑΘΗΝΑ 2018

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την διεκπεραίωση της πτυχιακής εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια Ιωαννίδου Σοφία για την συνεργασία και την πολύτιμη συμβολή της στην ολοκλήρωσή της. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την υπομονή που έδειξαν και για την στήριξη που μου έδωσαν όλα αυτά τα χρόνια, που χάρη σε εκείνους βρίσκομαι στο σημείο που είμαι σήμερα. Ιδιαίτερα, θα ήθελα να δώσω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην μητέρα μου για την βοήθειά της και την υποστήριξή της κατά την διάρκεια της εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	σελ.4
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	σελ.4
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	σελ.5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ.6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	σελ.7
1.1. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	σελ.7
1.2 Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	σελ.9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΟΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	σελ.10
2.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ / ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	σελ.10
2.2. ΟΙ ΕΥΡΥΤΕΡΑ ΔΙΑΔΕΔΟΜΕΝΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	σελ.12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	σελ.15
3.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΣΤΗΚΑΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Ε.Σ.Π.Α.	σελ.18
ΕΙΚΟΝΑ 1	σελ.18
ΕΙΚΟΝΑ 2	σελ.19
3.2. Η ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΤΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	σελ.20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ-ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	σελ.24
4.1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ-ΑΓΡΟΤΟΒΙΟΤΕΧΝΙΑ»	σελ.24
4.2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	σελ.26
4.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER	σελ.29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	σελ.33
5.1. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Ε.Ο.Τ. ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΗΕΛΕΧΡΟ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ..	σελ. 35
5.2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ..	σελ.38
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	σελ.40
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ.42

Π Ε Ρ Ι Λ Η Ψ Η

Τα κεφάλαια που ακολουθούν επικεντρώνονται στην χρηματοδότηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Αρχικά, το πρώτο κεφάλαιο ξεκινά με την γενική εικόνα του τουρισμού και την σύγχρονη τουριστική περίοδο, ενώ στο δεύτερο κεφάλαιο δίνεται αναφορά για τις ειδικές μορφές του τουρισμού. Μετέπειτα, μέσα από το τρίτο κεφάλαιο γίνεται εκτενής περιγραφή για το πρόγραμμα Ε.Σ.Π.Α. το οποίο χαρακτηρίζεται ως ένα μέσο χρηματοδότησης του εναλλακτικού τουρισμού και το οποίο γίνεται περισσότερο κατανοητό μέσω της αναφοράς δύο από τα χρηματοδοτούμενα έργα του. Στα τελευταία κεφάλαια αναλύεται η χρηματοδότηση δύο εναλλακτικών μορφών τουρισμού, η οποία γίνεται περισσότερο αντιληπτή μέσω των αντίστοιχων αναφερόμενων παραδειγμάτων. Τέλος, η εργασία καταλήγει σε συμπέρασμα μέσα από το οποίο παρουσιάζεται συνοπτικά ο τουρισμός και ιδιαίτερα οι ειδικές μορφές του καθώς και τα αποτελέσματα που φέρει η χρηματοδότησή του ως προς το ελληνικό κράτος.

A B S T R A C T

The following chapters are based on the financing of alternative forms of tourism. First of all, the first chapter begins with the general picture of tourism and the contemporary touristic period, as well as the second chapter presents the specific forms of tourism. Following, through the third chapter, it is described extensively the E.S.P.A. program, which is characterized as a financing means of alternative tourism and it becomes more understood through the reference of two of its financing projects. In the last two chapters, the financing of two alternative shapes of tourism is analyzed, which is become more comprehensible through their related instances. To sum up, the thesis concludes with the results, in which the tourism is presented briefly, particularly its alternative forms, as well as the results of its financing to the Greek state.

Λ Ε Ξ Ε Ι Σ Κ Λ Ε Ι Δ Ι Α

- ❖ Αγροτική ανάπτυξη, Αγροτουρισμός, Εναλλακτικές μορφές τουρισμού, Επιχειρησιακά προγράμματα, Συνεδριακός τουρισμός, Τουρισμός, Χρηματοδότηση.

KEY WORDS

- ❖ Rural Development, Agrotourism, Alternative forms of tourism, Business Programs, Conference tourism, Tourism, Financing.

Σ Υ Ν Τ Ο Μ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Ε Σ

- ❖ Α.Ε., Ανώνυμη Εταιρία
- ❖ Α.Ε.Ε., Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα
- ❖ Δ.Ε.Θ., Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης
- ❖ Ε.Γ.Τ.Α.Α., Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
- ❖ Ε.Δ.Ε.Τ., Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
- ❖ Ε.Κ.Τ., Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
- ❖ Ε.Ο.Τ., Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
- ❖ Ε.Σ.Π.Α., Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
- ❖ Ε.Σ.Σ.Α.Α., Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης
- ❖ Ε.Τ.Θ.Α., Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας
- ❖ Ε.Τ.Π.Α., Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
- ❖ Ε.Υ.Π.Α.Τ.Ε., Ειδική Υπηρεσία Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επενδύσεων
- ❖ Κ.Α.Δ., Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας
- ❖ Μ.Μ.Ε., Μικρομεσαία Επιχείρηση
- ❖ Ο.Τ.Α., Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- ❖ Π.Α.Α., Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
- ❖ Π.Ε.Π., Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
- ❖ Σ.Β.Θ.Κ.Ε., Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδας
- ❖ Σ.Δ.Ε., Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου
- ❖ Τ.Σ., Ταμείο Συνοχής
- ❖ W.T.O., Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο τουρισμός σήμερα αποτελεί μια οικονομική, πολιτική και πολιτιστική δραστηριότητα που κινείται σε τοπικό και διεθνές επίπεδο και για πολλές χώρες αποτελεί την πρωταρχική παραγωγική διαδικασία που λειτουργεί σαν βασική πηγή εισοδήματος. Καλύπτει τα περισσότερα εισοδηματικά στρώματα και προσπαθεί να ικανοποιήσει την ανάγκη του ανθρώπου να έχει την δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος και τρόπου ζωής, για ένα χρονικό διάστημα, που σε ποιότητα και ποσότητα ποικίλει ανάλογα με το μέγεθος της δαπάνης που ο κάθε άνθρωπος έχει την ευχέρεια να πραγματοποιήσει.

Από την δεκαετία του εβδομήντα και μετέπειτα, ο τουρισμός υιοθετεί μαζικό χαρακτήρα προκαλώντας με αυτόν τον τρόπο δυσμενείς συνέπειες σε πολλές χώρες. Η ύπαρξη των σοβαρών αυτών προβλημάτων γίνεται εμφανής ακόμη και σήμερα, ωστόσο οι πολιτικές εξουσίες των χωρών και ειδικότερα οι αρμόδιοι για τον τουρισμό στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα αναπτύσσουν διάφορες εναλλακτικές μορφές τουρισμού, οι οποίες κάτω από προϋποθέσεις έχουν την δυνατότητα να δώσουν λύση στην καταπολέμηση των δυσχερειών που προκαλεί ο μαζικός τουρισμός.

Στην Ελλάδα οι ειδικές μορφές του τουρισμού έχουν αποτελέσει σημαντικό ρόλο σε πολλές περιοχές, ιδιαίτερα δε σε περιοχές που ο τουρισμός είναι ελάχιστα αναπτυγμένος. Τα τελευταία χρόνια καταβάλλεται προσπάθεια από όλο και περισσότερους διάφορους οργανισμούς και φορείς μέσω χρηματοδοτήσεων, επενδύσεων και επιδοτήσεων για να παραμείνουν οι εναλλακτικές αυτές μορφές στο προσκήνιο και να συνεχίσουν να έχουν θετική επιρροή στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας. Ενδεικτικά, ως εργαλεία χρηματοδότησης αποτελούν ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού καθώς και Εθνικοί τουριστικοί φορείς αλλά και αρκετοί ιδιωτικοί αντίστοιχα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.1. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Με την έννοια τουρισμός καλείται η ανθρώπινη δραστηριότητα κατά την οποία οι άνθρωποι μετακινούνται προσωρινά και διαμένουν για μικρό χρονικό διάστημα σε τόπους διαφορετικούς εκείνων στους οποίους ζουν και εργάζονται κανονικά, για λόγους ανάπαυσης, ψυχαγωγίας, περιήγησης, εξερεύνησης, άσκησης, θεραπείας, επίσκεψης φίλων και συγγενών, θρησκείας, επαγγέλματος, μόρφωσης και συμμετοχής σε διάφορες εκδηλώσεις, αν και εφόσον οι λόγοι αυτοί δεν έχουν χρηματικό ή άλλο υλικό κίνητρο και η δραστηριότητα αυτή συνεπάγεται δαπάνη και εκδηλώνεται κατά τη διάρκεια των διακοπών. Ωστόσο, ο όρος του τουρισμού αναλύεται και με άλλους διαφορετικούς τρόπους, μερικοί από τους οποίους δίνονται παρακάτω:

1. Σύμφωνα με τον Jean Medecin, τουρισμός είναι μια δραστηριότητα ευκαιρίας που συνίσταται στο να ταξιδεύει κανείς μακριά από τον τόπο διαμονής του για διασκέδαση, για ανάπαυση, για εμπλουτισμό των εμπειριών και την ανύψωση του πνευματικού επιπέδου από την παρουσίαση νέων μορφών ανθρώπινης δράσης και από τις εικόνες μίας άγνωστης φύσης.
2. Σύμφωνα με τον Ν. Αιγινήτη, τουρισμός καλείται η από χώρα σε χώρα ή από τόπο σε τόπο μετάβαση ατόμων σε ομάδες ή μεμονωμένα, με σκοπό μικρή ή μεγάλη, όχι όμως μόνιμη, διαμονή, χωρίς άσκηση επαγγέλματος, για λόγους γενικά αναψυχής.
3. Σύμφωνα με τον Στ. Καλφιώτη, καλείται η από το γεωγραφικό περιβάλλον της μόνιμης διαμονής σε άλλο, πρόσκαιρη διακίνηση ατόμων σε ομάδες ή μεμονωμένα, που αποσκοπεί στη με τέρψη ικανοποίηση ψυχικής επιθυμίας ή πνευματικής περιέργειας γενικά, και που προκαλεί τη δημιουργία οικονομικών δραστηριοτήτων.

Επομένως, από τους παραπάνω ορισμούς προκύπτουν τα παρακάτω στοιχεία ή παράγοντες προσδιορισμού που είναι βασικά και απαραίτητα ώστε μια μετακίνηση να χαρακτηρίζεται σαν τουρισμός:

- Οι άνθρωποι που κάνουν τουρισμό, που ονομάζονται τουρίστες,
- Η μετακίνησή τους (Το τουριστικό ταξίδι),
- Η διαμονή και διατροφή τους (Το τουριστικό κατάλυμα),
- Ο χρόνος εκδήλωσης της τουριστικής τους δραστηριότητας (Εποχή Διακοπών),
- Ο τουριστικός προορισμός τους,
- Ο λόγος για τον οποίο κάνουν τουρισμό (Ο σκοπός του τουριστικού ταξιδιού),
- Η δαπάνη της τουριστικής τους δραστηριότητας (Τουριστική δαπάνη)

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, ο τουρισμός διακρίνεται στις εξής κατηγορίες:

- Ατομικός τουρισμός, του οποίου το πλεονέκτημα είναι ότι η επιλογή του προγράμματος είναι ευθύνη του ίδιου του ατόμου που επιπλέον έχει δυνατότητα διαφοροποίησης του ανάλογα με τις ορέξεις του και τις καταστάσεις που θα συναντήσει κατά την εκτέλεσή του. Ο χαρακτήρας του μεμονωμένου τουρισμού είναι κυρίως περιηγητικός.
- Εσωτερικός τουρισμός, τον οποίο έχουμε όταν η μετακίνηση ατόμου ή ομάδας ατόμων για λόγους τουριστικούς πραγματοποιείται μέσα στα όρια της επικράτειας της χώρας. Η συγκεκριμένη κατηγορία τουρισμού παρουσιάζει σημαντικές οικονομικές και άλλες ωφέλειες για την χώρα στην οποία αναπτύσσονται, όπως για παράδειγμα είναι η συγκράτηση της εκροής συναλλάγματος εξαιτίας της μη πραγματοποίησης εξωτερικού τουρισμού εκ μέρους του ντόπιου πληθυσμού.
- Εξωτερικός τουρισμός, ο οποίος συμβαίνει στην περίπτωση που η μετακίνηση ατόμου ή ομάδας ατόμων για λόγους τουριστικούς πραγματοποιείται έξω από τα όρια της επικράτειας της χώρας. Κατά συνέπεια, εξωτερικό τουρισμό έχει οποιαδήποτε χώρα, όταν μόνιμοι κάτοικοι άλλων χωρών την επισκέπτονται (εξωτερικός ενεργητικός τουρισμός) ή όταν μόνιμοι κάτοικοί της επισκέπτονται άλλες χώρες για τουριστικούς λόγους (εξωτερικός παθητικός τουρισμός).
- Συνεχής/Ετήσιος τουρισμός, δηλαδή είναι η μορφή που η τουριστική κίνηση σε μια περιοχή παραμένει ποσοτικά αμετάβλητη καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, που σημαίνει ότι σε καμιά περίπτωση δεν επηρεάζονται οι δραστηριότητές του από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε όλες τις εποχές. Οι αντιπροσωπευτικότερες μορφές τουρισμού αυτής της κατηγορίας είναι ο συνεδριακός τουρισμός, ο τουρισμός κινήτρων, ο τουρισμός εκθέσεων, ο τουρισμός πόλης και ο μορφωτικός τουρισμός.
- Εποχιακός τουρισμός, ο οποίος δεν διαρκεί όλο το χρόνο, που σημαίνει ότι σε αντίθεση με τον συνεχή τουρισμό, οι δραστηριότητές του επηρεάζονται αποφασιστικά από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε διαφορετικές εποχές. Οι αντιπροσωπευτικότερες μορφές τουρισμού αυτής της κατηγορίας είναι ο γενικός τουρισμός κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, ο τουρισμός παραχείμασης και ο τουρισμός χειμερινών σπορ.
- Μαζικός τουρισμός, σύμφωνα με τον οποίο θεωρείται η κατηγορία εκείνη του τουρισμού που χαρακτηρίζεται από ομαδικότητα συμμετοχής των τουριστών στις διάφορες φάσεις της τουριστικής δραστηριότητας, πλην όμως σε καμιά περίπτωση δεν συνδέεται αποκλειστικά με τον τουρισμό διακοπών-αναψυχής τύπου μακράς διαμονής.

1.2. Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Με το πέρασμα των χρόνων, ο τουρισμός είχε πάρει μαζικό χαρακτήρα. Ο μαζικός τουρισμός παρά το γεγονός ότι είχε επιδράσει ευεργετικά στις τουριστικές οικονομίες και κατά επέκταση τις εθνικές οικονομίες των χωρών υποδοχής και φιλοξενίας των τουριστών, παράλληλα είχε εμφανίσει και μειονεκτήματα τα οποία είναι:

1. Ο έντονος εποχιακός χαρακτήρας του, εφόσον ταυτίζεται σχεδόν με την θερινή περίοδο και συγκριτικά με άλλες μορφές τουρισμού εμφανίζει μικρότερη απόδοση.
2. Η άμεση εξάρτησή του από τους μεσάζοντες του διεθνούς τουρισμού, δηλαδή τους τουρ οπερέιτορς, οι οποίοι κατευθύνουν την τουριστική ζήτηση σε σημείο που τα κέρδη τους αυξάνονται περισσότερο.

Ωστόσο, τα παραπάνω μειονεκτήματα είχαν αρχίσει να προβληματίζουν τόσο τους φορείς της πολιτικής εξουσίας των τουριστικών προορισμών όσο και τους λοιπούς παράγοντες της τουριστικής τους οικονομίας. Κατά συνέπεια, προτάθηκε να επανεξεταστεί και να επαναξιολογηθεί ο τρόπος εκδήλωσης και άσκησης της τουριστικής δραστηριότητας και συγκεκριμένα προτάθηκε να ληφθούν άμεσα μέτρα αντιμετώπισης του μαζικού τουρισμού. Με αυτό τον τρόπο, δημιουργήθηκε μία τάση, που αργότερα έγινε συμπεριφορά πολλών τουριστών, τουριστικών φορέων και μελετητών, που άρχισαν να αναζητούν πιο φιλικές και ήπιες προς το περιβάλλον και πιο ανθρωποκεντρικές μορφές τουρισμού, μορφές που στο σύνολό τους συγκροτούν το λεγόμενο εναλλακτικό τουρισμό.

Η φιλοσοφία του εναλλακτικού τουρισμού συνοψίζεται στη διαφύλαξη του περιβάλλοντος και των πόρων του τουριστικού προορισμού, στην ικανοποίηση των αναγκών του ντόπιου πληθυσμού και στη δυνατότητα των χωρών, στις οποίες υπάρχουν οι τουριστικοί προορισμοί να παίρνουν αυτές τις αποφάσεις της τουριστικής ανάπτυξης, σύμφωνα με τις δικές τους τουριστικές πολιτικές, χωρίς να επηρεάζονται από τους μεγάλους τουριστικούς επιχειρηματίες (τους operators-Ξενοδόχους), οι οποίοι εξυπηρετούν πολυεθνικά ή ίδια οφέλη.

Επομένως, στη σύγχρονη τουριστική περίοδο, υπάρχει η τάση περιορισμού του μαζικού τουρισμού και ενθάρρυνσης του Εναλλακτικού ήπιου τουρισμού. Ειδικότερα, καταβάλλεται προσπάθεια να ενθαρρυνθούν αντιεποχικές μορφές τουρισμού και μορφές που μπορούν να αναπτυχθούν εκτός κεκορεσμένων τουριστικών προορισμών και εκτός τουριστικών θέρετρων. Η προσπάθεια αυτή γενικεύεται τα τελευταία χρόνια και καταβάλλεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, την Ευρωπαϊκή Ένωση, τους Εθνικούς τουριστικούς φορείς αλλά από πολλούς ιδιωτικούς φορείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ / ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Οι εναλλακτικές ή ειδικές ή ήπιες μορφές του τουρισμού είναι αυτές στις οποίες στηρίζουν οι αρμόδιοι την μεγάλη επανάσταση στον τουρισμό και προσπαθούν να τις περάσουν στο τουριστικό καταναλωτικό κοινό ώστε να επιτευχθεί μια συνεχής ροή τουριστών στις τουριστικές περιοχές και να μειωθεί το μεγάλο πρόβλημα της εποχικότητας. Κύριος στόχος των εναλλακτικών μορφών του τουρισμού είναι η διαφύλαξη του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και η ανάπτυξη νέων θεματικών τρόπων προσέλκυσης τουριστών και δημιουργία καινούργιων τουριστικών πόλων και αντίστοιχων τουριστικών ρευμάτων.

Πρόγραμμα ανάπτυξης του συνόλου των μορφών αυτών δεν υπάρχει σε καμιά χώρα ώστε να λειτουργήσει πιλοτικά και για τις υπόλοιπες. Ο προγραμματισμός ξεκινά συνήθως από το τοπικό επίπεδο και ιδιαίτερα από ιδιωτικές εταιρίες που προσπαθούν να επιμηκύνουν την τουριστική περίοδο και λειτουργεί σαν συμπλήρωμα του μαζικού τουρισμού των διακοπών.

Οι χώρες που στήριξαν την τουριστική τους ανάπτυξη στα πρότυπα του μαζικού τουρισμού άργησαν να αναπτύξουν τις εναλλακτικές μορφές. Σε αυτές τις χώρες η ανάπτυξη των ειδικών μορφών συνδέθηκε με τον κορεσμό της κλασικής μαζικής μορφής του τουρισμού και την επίπτωσή του στην υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και της αρνητικής επιρροής στις τοπικές κοινωνίες.

Στην Ελλάδα οι ειδικές μορφές τουρισμού άρχισαν να γίνονται αντικείμενο μελέτης στα μέσα της δεκαετίας του εβδομήντα ('70). Αποτέλεσμα αυτής της μελέτης ήταν ένα πρόγραμμα ανάπτυξης για ορισμένες μορφές που επιλέχτηκαν σύμφωνα με τις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες της εποχής. Επίσης, στη χώρα μας οι μορφές αυτές διακρίνονται σε α) ειδικές μορφές που έχουν παράδοση παρουσίας αιώνων όπως πολιτιστικός και θρησκευτικός τουρισμός λόγω του πολιτιστικού και ιστορικού πλούτου της χώρας και β) ειδικές μορφές που λειτουργούν σαν συμπλήρωμα του κλασικού μαζικού τουρισμού όπως ο θαλάσσιος και υπαίθριος τουρισμός.

Σε χώρες που ο τουρισμός δεν αποτελεί κυρίαρχο παραγωγικό τομέα, οι ειδικές μορφές τουρισμού έχουν αναπτυχθεί αρκετά και ορισμένες χώρες διατηρούν και κάποια παράδοση. Μάλιστα, βασικοί στόχοι για την ανάπτυξη των μορφών αυτών είναι η προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και η ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, καθώς επίσης και η δημιουργία των κατάλληλων υποδομών και αναδομών που θα καλύπτουν τις ανάγκες των τουριστών που θα επιλέγουν τις μορφές αυτές.

Οι κατάλληλες προϋποθέσεις και κριτήρια για την οριοθέτηση των ειδικών ή εναλλακτικών μορφών τουρισμού είναι οι παρακάτω:

1. Η ειδική μορφή έχει τη δυνατότητα να συμπληρώσει την κλασική μαζική μορφή καλύπτοντας έτσι τα ειδικά ενδιαφέροντα του τουρίστα με σκοπό την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
2. Τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά και οι τοπικές ιδιομορφίες της εκάστοτε περιοχής, που εφαρμόζοντας το κατάλληλο πρόγραμμα να αναπτύσσεται η κατάλληλη ειδική μορφή, όπως για παράδειγμα οικοτουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, αθλητικός τουρισμός κ.ά.
3. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίνεται στη δυνατότητα συνδυασμένων ειδικών μορφών, λόγου χάριν Πολιτιστικός τουρισμός σε συνδυασμό με τον Επαγγελματικό τουρισμό καθώς και με τον Αθλητικό τουρισμό.
4. Νομοθετικό πλαίσιο.
5. Εθνικό πρόγραμμα τουριστικής ανάπτυξης. Το πρόγραμμα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών πρέπει να εντάσσεται στο γενικότερο πρόγραμμα τουριστικής ανάπτυξης μια χώρας, που σημαίνει ότι οι στόχοι της γενικότερης τουριστικής πολιτικής πρέπει να καλύπτουν και τους στόχους των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
6. Πληροφόρηση επενδυτών για τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει μια τέτοια επένδυση δίνοντας έμφαση στην αλλαγή που παρουσιάζει η ζήτηση τα τελευταία χρόνια.
7. Εκπαίδευση. Σημαντική προϋπόθεση για κάθε πετυχημένη προσπάθεια που ειδικά στον τουρισμό η εκπαίδευση θεωρείται πλέον απαραίτητη για να εξασφαλισθεί καλύτερη αποτελεσματικότητα με στόχο την καλύτερη ανάπτυξη που να διαφυλάσσει το βασικό θύλακα, το περιβάλλον για διάρκεια στην οικονομική ανάπτυξη μέσω του τουρισμού.
8. Η ενημέρωση όλων των φορέων που εμπλέκονται στην τουριστική παραγωγική διαδικασία είναι αναγκαία. Όσον αφορά τον ιδιωτικό φορέα χρήσιμη είναι η πληροφόρησή του για την αμοιβαία σχέση της περιβαλλοντικής προστασίας και οικονομικής ανάπτυξης και την αναπόφευκτη αλλαγή που παρουσιάζει η τουριστική ζήτηση.

2.2. ΟΙ ΕΥΡΥΤΕΡΑ ΔΙΑΔΕΔΟΜΕΝΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.2.1. ΓΕΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο γενικός τουρισμός αποτελεί μια δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου του ανθρώπου που σχετίζεται με την ανάγκη του για ανάπαυση και αναψυχή. Διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες: (α) σε τουρισμό περιήγησης, (β) σε τουρισμό διαμονής, (γ) σε τουρισμό μικτού χαρακτήρα.

2.2.2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ως εκπαιδευτικός τουρισμός θεωρείται το ταξίδι με κίνητρο την εκπαίδευση (σεμινάρια, εκδηλώσεις, επισκέψεις, κ.α.).

2.2.3. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Είναι η εναλλακτική μορφή τουρισμού κατά τη διάρκεια της οποίας οι τουρίστες ασκούνται, γυμνάζονται, παίζουν ή αθλούνται σε ένα ή περισσότερα αγωνίσματα του μαζικού Αθλητισμού, όπως είναι η ποδηλασία, η ιππασία, το τένις, το γκολφ, διάφορα προγράμματα γυμναστικής.

2.2.4. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ο τουρισμός υγείας εξελίσσεται σε μία από τις βασικότερες μορφές τουρισμού και αποτελεί τον τουρισμό κατά τη διάρκεια του οποίου οι τουρίστες συμμετέχουν σε προγράμματα υγείας ή σε προγράμματα που σχετίζονται με την υγεία. Μάλιστα, περιλαμβάνει μικρότερες εναλλακτικές μορφές τουρισμού, δηλαδή τον Θεραπευτικό Τουρισμό, τον Ιαματικό Τουρισμό, τον Τουρισμό Φυσιοθεραπείας, τον Τουρισμό Υγιεινής Διαβίωσης, τον Τουρισμό Ομορφιάς και τον Θερμαλισμό.

2.2. 5. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Η τρίτη ηλικία αποτελεί το σημαντικότερο τμήμα του τουριστικού δυναμικού μιας χώρας, που κινείται συνήθως τουριστικά στο εσωτερικό της ή το πολύ σε χώρες κοντινές. Στη συγκεκριμένη μορφή τουρισμού προσφέρονται υπηρεσίες, υποδομές και δραστηριότητες οι οποίες εξυπηρετούν αυτή την ομάδα τουριστών με ειδικά χαρακτηριστικά.

2.2.6. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Πρόκειται για μία ειδική μορφή τουρισμού, η ανάπτυξη της οποίας προωθείται τελευταία ολοένα και περισσότερο σε ορισμένες χώρες που προσφέρουν υπηρεσίες, υποδομές και δραστηριότητες για την εξυπηρέτηση της ομάδας τουριστών με ειδικά χαρακτηριστικά.

2.2.7. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο Θρησκευτικός τουρισμός αφορά ταξίδια σε τόπους θρησκευτικής λατρείας, αλλά και εξερευνήσεις ή επισκέψεις σε περιοχές με θρησκευτικά μνημεία με σκοπό την επαφή, τη γνωριμία, τη μελέτη και τη γνώση της θρησκευτικής παράδοσης και κληρονομιάς και συνδέονται στενά με τον πολιτισμό, εφόσον η θρησκεία αποτελεί τμήμα του.

2.2.8. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ

Πρόκειται για μια μορφή τουρισμού με έντονο το στοιχείο του απροσδόκητου, του άγνωστου και της έκπληξης. Τα άτομα που κάνουν αυτής της μορφής τουρισμό είναι συνήθως νέοι άνθρωποι.

2.2.9. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ

Ο τουρισμός χειμερινών αθλημάτων καλύπτει το σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται στη διάρκεια του χειμώνα. Τα άτομα που κάνουν αυτής της μορφής τον τουρισμό, συνδέονται αποκλειστικά με χειμερινά σπορ και με συναφείς προς αυτά δραστηριότητες.

2.2.10. ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Στον Αγροτουρισμό, οι τουρίστες που επιλέγουν αυτή τη μορφή τουρισμού διαμένουν είτε σε ξενοδοχειακό κατάλυμα στην αγροτική περιοχή είτε σε ένα αγρόκτημα ή αγροτικό κατάλυμα, μαζί ή σε διαφορετικό χώρο από την γεωργική οικογένεια, παρατηρούν τις αγροτικές δραστηριότητες, τρέφονται με τα ίδια φαγητά και συχνά συμμετέχουν στις αγροτικές εργασίες.

2.2.11. ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Πρόκειται για μια μορφή τουρισμού υπαίθρου που συμβάλλει στην προστασία και τη διατήρηση του περιβάλλοντος καθώς και στην ήπια τοπική ανάπτυξη.

2.2.12. ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο θαλάσσιος τουρισμός αναφέρεται στο σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων, που διεξάγονται στο θαλάσσιο χώρο μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών.

2.2.13. ΟΡΕΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο ορεινός τουρισμός αφορά ταξίδια, συχνά μικρής διάρκειας, σε ορεινούς όγκους για δραστηριότητες, κυρίως, στην ύπαιθρο, συνήθως σε συνδυασμό με περιπατητικές, ορειβατικές ή αθλητικές δραστηριότητες.

2.2.14. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΟΛΗΣ

Πρόκειται για μια μορφή τουρισμού την οποία αξιοποιούν άτομα που ταξιδεύουν σε μια πόλη και την περιηγούνται για μερικές μέρες συνδυάζοντας παράλληλα τον μορφωτικό τουρισμό και τα επαγγελματικά ταξίδια. Οι διοργανωτές αυτών των ταξιδιών είναι οπερέτορς, ταξιδιωτικά/τουριστικά γραφεία και αεροπορικές εταιρίες.

2.2.15. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο Κοινωνικός Τουρισμός αποτελεί μια ευρύτερη μορφή τουρισμού εμπερικλείοντας το σύνολο των τουριστικών υπηρεσιών, άμεσων ή έμμεσων, που διευκολύνουν και ενισχύουν τη συμμετοχή στον τουρισμό ασθενέστερων ειδικών κοινωνικοοικονομικών ομάδων (όπως είναι οι νέοι, οι αγρότες, οι άνεργοι, οι πολύτεκνοι).

2.2.16. ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο κοσμοπολίτικος τουρισμός αποτελείται κατά κύριο λόγο από τον κόσμο της αριστοκρατίας και τους μεγιστάνες του πλούτου που συχνά ταξιδεύουν από το ένα κοσμοπολίτικο κέντρο στο άλλο ξοδεύοντας μεγάλα χρηματικά ποσά τόσο κατά τη τουριστική μετακίνησή τους όσο και κατά τη διαμονή τους στον τουριστικό προορισμό που επισκέπτονται.

2.2.17. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΧΕΙΜΑΣΗΣ

Ο τουρισμός παραχείμασης αναφέρεται στις τουριστικές δραστηριότητες ατόμων, που κατά τη διάρκεια του χειμώνα κάνουν διακοπές μικρής ή μεγάλης διάρκειας σε χώρες με ήπια κλίματα. Στη χώρα μας τέτοιες περιοχές είναι η Κρήτη, η Ρόδος και οι νότιες περιοχές της Πελοποννήσου.

2.2.18. ΧΡΟΝΟΜΕΡΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Στον χρονομεριστικό τουρισμό περιλαμβάνεται η χρονομεριστική μίσθωση, η οποία αποτελεί τα τελευταία χρόνια μια επανάσταση στη χωροκατανομή αλλά και στη σωστή διάθεση του χρόνου με τη δυνατότητα που έχουν τα μέλη της να αγοράζουν μακροχρόνια χώρους διαμονής και να τους συναλλάζουν με τα άλλα μέλη έχοντας την ευκαιρία να επισκεφθούν περισσότερες περιοχές.

2.2.19. ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο επιλεκτικός τουρισμός πραγματοποιείται κατά κανόνα από άτομα υψηλής εισοδηματικής στάθμης που μπορούν να ξοδέψουν μεγάλα ποσά για την ικανοποίηση των τουριστικών τους αναγκών ή επιθυμιών. Τα άτομα αυτά κάνουν ατομικό τουρισμό είτε αγοράζοντας ατομικά τουριστικά πακέτα είτε τα φτιάχνουν όπως εκείνοι θέλουν.

2.2.20. ΛΑΪΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο λαϊκός τουρισμός αποτελείται από άτομα με χαμηλή εισοδηματική στάθμη που ταξιδεύουν συνήθως οικογενειακά και με κάθε είδους ιδιόκτητα μεταφορικά μέσα, όπως τροχόσπιτα, αυτοκίνητα κ.λπ.

2.2.21. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο επαγγελματικός τουρισμός περικλείει όλες τις κατηγορίες ταξιδιών που πραγματοποιούνται με βασική αιτία τους επαγγελματικούς λόγους, δηλαδή την εργασία, και τα οποία συχνά συνδυάζονται και με άλλες δραστηριότητες (όπως διακοπές, πολιτισμό, κ.λπ.), εξαιρώντας όμως τοπικού χαρακτήρα ταξίδια που πραγματοποιούν οι επαγγελματίες. Επομένως, διακρίνεται σε συνεδριακό τουρισμό, εκθεσιακό τουρισμό, ατομικό τουρισμό και τουρισμό κινήτρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Οι ειδικές ή διαφορετικά εναλλακτικές μορφές του τουρισμού έχουν παίξει καθοριστικό ρόλο στην χώρα μας, παρέχοντας όχι μόνο στους τουρίστες (αλλοδαπούς και ημεδαπούς) την δυνατότητα να εμπειρευτούν έναν διαφορετικό τρόπο διακοπών μέσα από αυτές, αλλά και αποφέροντάς της έσοδα-ένα στοιχείο πολύ σημαντικό για την οικονομική ευημερία της Ελλάδας. Έτσι, λοιπόν, λόγω του ότι αυτές οι μορφές συνεχίζουν να χαρακτηρίζονται ως πρώτη επιλογή των τουριστών αλλά και ως σημαντικό παράγοντα στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, γίνονται χρηματοδοτήσεις δίνοντας την δυνατότητα στις ειδικές-εναλλακτικές μορφές τουρισμού να εξελίσσονται όλο και περισσότερο με το πέρασμα των χρόνων. Ιδιαίτερα, έχουν δημιουργηθεί προγράμματα χρηματοδότησης μέσα από τα οποία αρκετές επιχειρήσεις ή ιδιώτες ενδιαφέρονται να χρηματοδοτήσουν στον εναλλακτικό τουρισμό.

Ένα τέτοιου είδους πρόγραμμα χρηματοδότησης είναι το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (Πρόγραμμα Ε.Σ.Π.Α.), στο οποίο έχουν υλοποιηθεί και υλοποιούνται Επιχειρησιακά Προγράμματα, Μέτρα ή Δράσεις για την τουριστική ανάπτυξη σε όλες τις Προγραμματικές Περιόδους αλλά και στο πλαίσιο των προβλέψεων του Αναπτυξιακού Νόμου. Πιο συγκεκριμένα, κατά την διάρκεια της τέταρτης προγραμματικής περιόδου 2007-2013 προέκυψαν δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές καθώς και στο νησιωτικό χώρο, όπου εφαρμόστηκαν τα έξι τομεακά και τα πέντε περιφερειακά προγράμματα του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς. Μάλιστα, το πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Σ.Σ.Α.Α.) υλοποιήθηκε στους παρακάτω άξονες:

- ❖ Στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, στο τομέα της γεωργίας και δασοκομίας,
- ❖ Στην βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου,
- ❖ Στην βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας

Οι παραπάνω άξονες καθοδηγήθηκαν από ένα σημαντικό άξονα LEADER, ο οποίος βασίζεται στην εμπειρία που αποκτήθηκε από τις κοινοτικές Πρωτοβουλίες LEADER των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων. Ειδικότερα, μέσω του άξονα τρία επιδιώχθηκε και εξυπηρέτηση συγκεκριμένων στόχων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (Ε.Σ.Σ.Α.Α.) όπως η διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας, η στήριξη της επιχειρηματικότητας στην ύπαιθρο, η βελτίωση της ποιότητας ζωής και ο εκσυγχρονισμός των υποδομών στις αγροτικές περιοχές. Μάλιστα, στο πλαίσιο του τέταρτου άξονα, στα πλαίσια της προσέγγισης LEADER, υλοποιήθηκαν δράσεις μεταξύ άλλων που αποσκοπούσαν:

- ❖ Στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών προϊόντων.
- ❖ Στη διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες.
- ❖ Στη στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων.
- ❖ Στην ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Κατά την διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (Ε.Δ.Ε.Τ.) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιο συγκεκριμένα, τα πέντε μεγάλα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία είναι:

❖ Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.)¹:

Το Ε.Τ.Π.Α. επιδιώκει την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση διορθώνοντας ανισοροπίες μεταξύ περιφερειών. Με βάση την παραπάνω πρόταση, το Ε.Τ.Π.Α. επενδύει σε περιφέρειες που έχουν ανάγκη τη λεγόμενη «θεματική επικέντρωση», δηλαδή την έρευνα και καινοτομία, το ψηφιακό θεματολόγιο, τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα. Επίσης, χρηματοδοτεί και τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

❖ Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.)²:

Το Ε.Κ.Τ. λειτουργεί επενδύοντας στο ανθρώπινο κεφάλαιο της Ευρώπης- τους εργαζομένους, τους νέους και όλους όσους αναζητούν εργασία. Η χρηματοδότηση από το Ε.Κ.Τ., ύψους δέκα δισεκατομμύρια το χρόνο, βελτιώνει τις προοπτικές απασχόλησης εκατομμυρίων Ευρωπαίων και ιδιαίτερα αυτών που δυσκολεύονται στην εξεύρεση εργασίας.

❖ Το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)³:

Το Ταμείο Συνοχής στοχεύει κράτη-μέλη των οποίων το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (Α.Ε.Ε.) ανά κάτοικο είναι λιγότερο από ενενήντα τοις εκατό (90%) του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Μάλιστα, σκοπός του είναι να μειώσει τις οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες και να προωθήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη. Επομένως, το Ταμείο Συνοχής διαθέτει το σύνολο των εξήντα-τριών δισεκατομμυρίων και τετρακοσίων εκατομμυρίων ευρώ (63.400.000.000 ευρώ) για δραστηριότητες που αφορούν τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και το περιβάλλον. Το Ταμείο Συνοχής εκτός την Ελλάδα αφορά και χώρες όπως τη Κύπρο, Κροατία, Πολωνία, Πορτογαλία, Μάλτα, Λιθουανία, Εσθονία, Λετονία.

❖ Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.)⁴:

Το Ε.Γ.Τ.Α.Α. πρόκειται για ένα ενιαίο μέσο χρηματοδότησης της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη με τη χρήση του οποίου θα βελτιωθούν η ανταγωνιστικότητα της γεωργίας και της δασοκομίας στηρίζοντας την αναδιάρθρωσή τους, το περιβάλλον και η διαχείριση της υπαίθρου, η ποιότητα της ζωής αλλά και η διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στις αγροτικές περιοχές. Επίσης, το Ε.Γ.Τ.Α.Α. χρηματοδοτεί τις στρατηγικές της τοπικής ανάπτυξης και τις δράσεις παροχής τεχνικής υποστήριξης (έργα τύπου LEADER).

¹ Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης : http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/el/funding/erdf/

² Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο: <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=el>

³ Ταμείο Συνοχής: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/el/funding/cohesion-fund/

⁴ Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης: <https://www.espa.gr/el/pages/DictionaryFS.aspx?item=224>

❖ το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)⁵:

Το Ε.Τ.Θ.Α. συμβάλει στη μετάβαση των αλιείων ως προς μια βιώσιμη αλιεία ενώ παράλληλα στηρίζει τις παράκτιες κοινότητες στην διαφοροποίηση των οικονομιών τους. Επιπροσθέτως, το συγκεκριμένο Ταμείο χρηματοδοτεί έργα που δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας και βελτιώνουν την ποιότητα ζωής στις ευρωπαϊκές παράκτιες περιοχές καθώς και διευκολύνει την πρόσβαση των αιτούντων στη χρηματοδότηση.

Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία λειτουργούν σε κοινό πλαίσιο και διαθέτουν πόρους στη χώρα μας μέσω του Ε.Σ.Π.Α. και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, τα οποία Επιχειρησιακά Προγράμματα είναι πολυετή προγράμματα που συνδέονται με τομείς ή/και συγκεκριμένες γεωγραφικές περιφέρειες σε διεθνές, εθνικό ή τοπικό επίπεδο. Ιδιαίτερα, για την χρονική περίοδο 2014-2020 η αρχιτεκτονική του Ε.Σ.Π.Α. προβλέπει:

❖ Εφτά (7) Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων για την Αγροτική Ανάπτυξη και την Αλιεία) που αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα.

❖ Δεκατρία (13) Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.), ένα για κάθε μία από τις 13 διοικητικές Περιφέρειες της χώρας, που περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας.

Στο πλαίσιο αυτό, στο Υπουργείο Τουρισμού και με στόχο την ταχεία απορρόφηση και ορθή αξιοποίηση των κονδυλίων του Ε.Σ.Π.Α., έχουν συγκροτηθεί:

❖ Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής και Συντονισμού συγχρηματοδοτούμενων δράσεων στον τομέα του Τουρισμού και

❖ Η Ειδική υπηρεσία προώθησης και αδειοδότησης τουριστικών επενδύσεων (Ε.Υ.Π.Α.Τ.Ε.) η οποία θα καθοδηγεί υποψηφίους επενδυτές.

Επίσης, στο πρόγραμμα Ε.Σ.Π.Α. ενισχύεται και το πρόγραμμα «Εναλλακτικός Τουρισμός»⁶. Ο Εναλλακτικός Τουρισμός, όπως αναλύεται και στο δεύτερο κεφάλαιο, περιλαμβάνει το σύνολο των τουριστικών υπηρεσιών, οι οποίες διακρίνονται ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες, τις προτιμήσεις και τα κίνητρα των τουριστών, απευθύνονται σε ένα εξειδικευμένο κοινό, τηρούν τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και συμβάλλουν στην άμβλυνση της εποχικότητας της τουριστικής ζήτησης. Η συγκεκριμένη Πράξη αποσκοπεί:

❖ Στη διαφοροποίηση και στον εμπλουτισμό του ελληνικού τουριστικού προϊόντος με την επιχειρηματική αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

❖ Στην ανάδειξη και τουριστική αξιοποίηση του φυσικού και πολιτισμικού αποθέματος.

❖ Στην άμβλυνση της εποχικότητας της τουριστικής ζήτησης.

Μέσω της πράξης «Εναλλακτικός Τουρισμός» ενισχύονται επενδυτικά σχέδια τα οποία συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας ή και περισσότερων εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ενδεικτικά είναι: αθλητικός τουρισμός αναψυχής, θαλάσσιος τουρισμός, τουρισμός υπαίθρου, τουρισμός υγείας και ευεξίας.

⁵ Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff_el

⁶ Πηγή από την ηλεκτρονική ιστοσελίδα του Υπουργείου Τουρισμού:

<http://www.mintour.gov.gr/Investments/Espa/Administrationservice/enalaktikostourismos/>

3.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΣΤΗΚΑΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Ε.Σ.Π.Α.

ΠΡΩΤΟ ΕΡΓΟ

Λιμενική εγκατάσταση κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι Αργοστολίου, Κεφαλονιά⁷

Κατά την προγραμματική περίοδο Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013, μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Π.Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας- Πελοποννήσου- Ιονίων Νήσων 2007-2013 το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) συγχρηματοδότησε για την κατασκευή λιμενικής εγκατάστασης για τον ελλιμενισμό κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι του Αργοστολίου, καθώς και μικρού κτιρίου για την υποδοχή και εξυπηρέτηση των επιβατών τους. Ο προϋπολογισμός ανήλθε στα 5.538.907 ευρώ και το έργο περιελάμβανε τρεις νησίδες για τον ελλιμενισμό των κρουαζιερόπλοιων, δύο μεταλλικές πεζογέφυρες για την σύνδεση των νησίδων, προβλήτα, διαδρόμους πρόσβασης, κρηπιδώματα, φανούς για την φωτισήμανση της λιμενικής εγκατάστασης και δίκτυα. Τα οφέλη που προέκυψαν από το συγκεκριμένο αυτό έργο είναι τα εξής:

- ❖ Αναβάθμιση του επιπέδου εξυπηρέτησης της τουριστικής κίνησης στο λιμένα Αργοστολίου
- ❖ Δυνατότητα κάλυψης των διαρκώς αυξανόμενων αναγκών
- ❖ Δημιουργία προϋποθέσεων προσέγγισης περισσότερων κρουαζιερόπλοιων στο νησί καθώς και συνθηκών ασφαλείας.

Εικόνα 1: Προβλήτα κρουαζιερόπλοιων στο Αργοστόλι

⁷ Χρηματοδοτούμενο έργο από το ΕΣΠΑ 2007-20013: <https://www.espa.gr/el/Pages/BestPracticesFS.aspx?item=1159>

ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΡΓΟ

Διαμόρφωση χερσαίων χώρων στο παλιό λιμάνι Μυκόνου⁸

Κατά την προγραμματική περίοδο Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013, μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Π.Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013 το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) συγχρηματοδότησε για την κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου, χώρων στάθμευσης και κτιρίων εξυπηρέτησης στην βόρεια πλευρά του παλιού λιμανιού της Μυκόνου. Ο προϋπολογισμός ανήλθε στα 9.148.605 ευρώ και τα πλεονεκτήματα που προέκυψαν από αυτό το έργο ήταν:

- ❖ Κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση της Χώρας
- ❖ Εξάλειψη της άναρχης στάθμευσης των οχημάτων
- ❖ Προστασία των αλιευτικών σκαφών
- ❖ Στήριξη του πρωτογενούς τομέα
- ❖ Καλύτερη οργάνωση και λειτουργία του λιμανιού.

Εικόνα 2: Διαμόρφωση χερσαίων χώρων στο παλιό λιμάνι Μυκόνου

⁸ Χρηματοδοτούμενο έργο από το ΕΣΠΑ 2007-20013: <https://www.espa.gr/el/Pages/BestPracticesFS.aspx?item=1157>

3.2. Η ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΤΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ⁹

Μια επιχείρηση θα πρέπει να πάρει τρεις βασικές αποφάσεων όσο αφορά την χρηματοοικονομική διοίκησή της, οι οποίες είναι οι εξής:

- ❖ **Η απόφαση επένδυσης:** Ασχολείται με την εύρεση, αξιολόγηση και επιλογή των διάφορων επενδυτικών προγραμμάτων μιας επιχείρησης από τον οικονομικό διευθυντή. Οι αποδόσεις των επενδυτικών αυτών προγραμμάτων θα πραγματοποιηθούν στο μέλλον και επομένως υπάρχει πιθανότητα να είναι διαφορετικές από τις αναμενόμενες. Άρα, οι επενδυτικές αποφάσεις του οικονομικού διευθυντή λαμβάνονται σε συνθήκες κινδύνου. Κατά την επιλογή των επενδυτικών προγραμμάτων, η εταιρεία θα πρέπει να καθορίσει μια ελάχιστη απόδοση την οποία θα απαιτεί να έχει από τα επενδυτικά της προγράμματα για να τα αποδεχθεί. Εκτός, όμως, από τα επενδυτικά προγράμματα που πρόκειται να αναληφθούν, ο οικονομικός διευθυντής μιας επιχείρησης λαμβάνει αποφάσεις και για το συνδυασμό και το είδος των στοιχείων του ενεργητικού που έχει ήδη αποκτηθεί, καθώς επίσης και για την πιθανή τροποποίηση ή αντικατάστασή τους.
- ❖ **Η απόφαση χρηματοδότησης:** Συνδέεται με τον καθορισμό της άριστης κεφαλαιακής διάρθρωσης μιας επιχείρησης. Με τον όρο «άριστη κεφαλαιακή διάρθρωση» εννοείται η πιθανή ύπαρξη ενός συνδυασμού μακροπρόθεσμων πηγών χρηματοδότησης (για παράδειγμα μακροπρόθεσμα δάνεια, κοινές μετοχές, προνομιούχες μετοχές) ο οποίος μεγιστοποιεί την τιμή της κοινής μετοχής της εταιρείας ή εναλλακτικά ελαχιστοποιεί το συνολικό κόστος κεφαλαίου της. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ύπαρξη μιας άριστης κεφαλαιακής διάρθρωσης είναι αμφιλεγόμενη. Η διάρθρωση αυτή αποτελεί συνήθως ένα μακροπρόθεσμο στόχο για την κάθε επιχείρηση, καθώς είναι εξαιρετικά δύσκολο να μην μεταβάλλεται η κεφαλαιακή σύνθεση μιας επιχείρησης βραχυπρόθεσμα. Επιπλέον, η άριστη κεφαλαιακή διάρθρωση επηρεάζει τις τρέχουσες αλλά και τις μελλοντικές δραστηριότητες μιας επιχείρησης, καθώς δείχνει τον τρόπο με τον οποίο θα χρηματοδοτηθούν τα διάφορα μελλοντικά επενδυτικά της προγράμματα. Η διάρθρωση αυτή επηρεάζει και τις επενδυτικές αποφάσεις μιας εταιρείας, καθώς καθορίζει την ελάχιστη απόδοση την οποία θα απαιτεί να έχει από τα επενδυτικά της προγράμματα για να τα αποδεχθεί.
- ❖ **Η πολιτική μερίσματος:** Αναφέρεται στην απόφαση της επιχείρησης να διανείμει τα κέρδη της ως μέρισμα ή να τα παρακρατήσει και να τα επενδύσει σε διάφορα επενδυτικά προγράμματα. Με άλλα λόγια, η πολιτική μερίσματος καθορίζει τον βαθμό της εσωτερικής χρηματοδότησης μιας επιχείρησης. Η μερισματική πολιτική είναι ιδιαίτερα σημαντική διότι είναι πιθανό να επιδρά στη χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής της εταιρείας και επομένως στην τρέχουσα χρηματιστηριακή αξία της εταιρείας.

---

⁹ Βιβλίο: Χρηματοοικονομική Διοίκηση (Δημήτριος Βασιλείου, Νικόλαος Ηρειώτης, 2008)

Επιπλέον, η μερισματική πολιτική συνδέεται με την άριστη κεφαλαιακή διάρθρωση, καθώς η τελευταία καθορίζει την ποσότητα των ιδίων κεφαλαίων (δηλαδή το ποσοστό των παρακρατημένων κερδών) τα οποία θα χρειαστεί η επιχείρηση για να χρηματοδοτήσει τα επενδυτικά της προγράμματα.

Όταν μια επιχείρηση εξετάζει την περίπτωση ανάληψης ενός επενδυτικού προγράμματος, θα πρέπει να πάρει δύο ειδών αποφάσεις. Η πρώτη απόφαση αναφέρεται στα οφέλη τα οποία αναμένει να αποκομίσει στο μέλλον η επιχείρηση από το επενδυτικό αυτό πρόγραμμα, και επομένως στο εάν θα το αποδεχτεί σήμερα ή θα το απορρίψει. Τα οφέλη αυτά διαρκούν συνήθως για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους. Ορισμένα παραδείγματα προγραμμάτων τα οποία ανήκουν στην κατηγορία αυτή είναι οι επενδύσεις σε μηχανικό εξοπλισμό, κτίρια και οικόπεδα, καθώς επίσης και η δημιουργία ενός νέου προϊόντος, ενός δικτύου διανομής ή ενός νέου προγράμματος έρευνας και ανάπτυξης. Η δεύτερη απόφαση εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο θα χρηματοδοτήσει το πρόγραμμα αυτό, σε περίπτωση που το αναλάβει.

Πιο συγκεκριμένα, υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός πηγών χρηματοδότησης τις οποίες χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις για να χρηματοδοτήσουν τα διάφορα επενδυτικά τους προγράμματα. Οι πιο συνηθισμένες όμως πηγές χρηματοδότησης είναι τα δανειακά κεφάλαια, οι προνομιούχες μετοχές και οι κοινές μετοχές. Ο υπολογισμός του κόστους της κάθε πηγής χρηματοδότησης βασίζεται στην εξής λογική: Η κάθε επιχείρηση εκδίδει διάφορα αξιόγραφα (όπως ομολογίες, κοινές μετοχές κ.λπ.), τα οποία πουλά στους επενδυτές, με σκοπό να αντλήσει κεφάλαια για να χρηματοδοτήσει τις δραστηριότητές της. Οι επενδυτές απαιτούν να έχουν μια συγκεκριμένη απόδοση από την καθεμία από αυτές τις επενδύσεις για να την αποδεχτούν. Η απόδοση αυτή διαφέρει αναλόγως του είδους της επένδυσης. Η απόδοση που απαιτούν οι επενδυτές για να αγοράσουν την κάθε επένδυση αποτελεί το κόστος της συγκεκριμένης επένδυσης για την επιχείρηση. Κατά συνέπεια, το κόστος της καθεμίας από αυτές τις επενδύσεις, οι οποίες αποτελούν πηγές χρηματοδότησης της επιχείρησης, θα πρέπει να ισούται με την απόδοση που απαιτούν οι επενδυτές για καθεμία από αυτές για να την αποδεχτούν. Η επιχείρηση δεν μπορεί να προσφέρει μικρότερες αποδόσεις από αυτές που απαιτούν οι επενδυτές για να αγοράσουν τα αξιόγραφα της επιχείρησης, διότι τότε δεν θα μπορέσει να τα διαθέσει.

Συνεπώς, προκειμένου μια επιχείρηση να αποδεχτεί ή να απορρίψει ένα επενδυτικό πρόγραμμα σχεδιάζει έναν προϋπολογισμό επενδύσεων κεφαλαίου. Ο προϋπολογισμός επενδύσεων κεφαλαίου ονομάζεται η διαδικασία κατά την οποία σχεδιάζονται οι δαπάνες μιας επιχείρησης σε μακροπρόθεσμα περιουσιακά στοιχεία (δηλαδή σε στοιχεία με διάρκεια ζωής μεγαλύτερη του ενός έτους), τα οποία θα χρησιμοποιηθούν στην παραγωγή ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας.

Μάλιστα, οι διαδικασίες που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό επενδύσεων κεφαλαίου είναι οι εξής:

- ❖ Εξεύρεση επενδυτικών προτάσεων.
- ❖ Εκτίμηση των πρόσθετων ταμιακών ροών της κάθε επενδυτικής πρότασης.
- ❖ Αξιολόγηση των επενδυτικών προτάσεων και επιλογή τους βασισμένη σε ένα κριτήριο αποδοχής.
- ❖ Συνεχή επανεξέταση των επενδυτικών προτάσεων μετά την αποδοχή τους.

Η άντληση κεφαλαίων μέσω του μακροπρόθεσμου δανεισμού και της έκδοσης νέου μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να γίνει για μεγάλα ποσά και κατά αραιά διαστήματα. Και αυτό διότι το κόστος άντλησης νέων κεφαλαίων ανά ευρώ μειώνεται όσο μεγαλώνει το αντλούμενο ποσό. Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητο να εξετασθούν διάφοροι μέθοδοι πρόβλεψης των αναγκών μιας επιχείρησης σε κεφάλαια τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Η πρόβλεψη αυτή σε κεφάλαια μιας επιχείρησης είναι εξαιρετικά σημαντική καθώς εάν δεν πραγματοποιηθεί, τότε μπορεί να προκύψει κρίση κάθε φορά που οι εισροές της επιχείρησης είναι μικρότερες από τις εκροές.

Επομένως, ο οικονομικός διευθυντής θα πρέπει να γνωρίζει πότε η επιχείρηση ενδέχεται να αντιμετωπίσει έλλειψη ρευστότητας ή πότε μπορεί να έχει πλεονάζουσα ρευστότητα. Για παράδειγμα, οι χρηματοδοτικές ανάγκες των γρήγορα αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων ξεπερνούν την ικανότητά τους για εξασφάλιση του αντίστοιχου ύψους ρευστών διαθεσίμων από εσωτερικές πηγές. Όταν, λοιπόν, μια εταιρεία αναπτύσσεται σε ιδιαίτερα γρήγορους ρυθμούς, θα πρέπει να προβλέπει ποιες θα είναι οι χρηματοδοτικές της ανάγκες έτσι ώστε να εξασφαλίζει τις αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησής τους. Μια εμπειρισταωμένη μελέτη των πιθανών μελλοντικών χρηματοδοτικών αναγκών επιτρέπει στον οικονομικό διευθυντή να εντοπίσει όλες τις εναλλακτικές λύσεις άντλησης χρηματοδότησης και να επιλέξει αυτές που θεωρεί πιο συμφέρουσες.

Γενικά, τα τρία βασικά βήματα που χρειάζεται να γίνουν για την πρόβλεψη των χρηματοδοτικών αναγκών μιας επιχείρησης είναι τα εξής:

- ❖ Πρώτον, πρόβλεψη των εσόδων και των εξόδων της εταιρείας κατά την περίοδο που εξετάζει η πρόβλεψη.
- ❖ Δεύτερον, εκτίμηση του ύψους των επενδύσεων σε πάγιο και κυκλοφορούν ενεργητικό, που είναι απαραίτητες για να υποστηριχθούν οι προβλεπόμενες πωλήσεις.
- ❖ Και τρίτον, καθορισμός των αναγκών χρηματοδότησης της εταιρείας για την περίοδο που εξετάζει η πρόβλεψη.

Ωστόσο, στην περίπτωση που η επιχείρηση αντλεί νέα κεφάλαια για να χρηματοδοτήσει νέα επενδυτικά της προγράμματα, προσπαθεί η δομή των κεφαλαίων αυτών να είναι παρόμοια με την κεφαλαιακή της σύνθεση, έτσι ώστε ο στόχος της κεφαλαιακής της διάρθρωσης να παραμένει σχετικά σταθερός διαχρονικά. Πολλές φορές το ύψος των κεφαλαίων τα οποία αντλεί μια επιχείρηση για να χρηματοδοτήσει τις επενδύσεις της επιδρά στο σταθμικό μέσο κόστος του κεφαλαίου της. Το σταθμικό μέσο κόστος κεφαλαίου μιας επιχείρησης είναι ο σταθμικός μέσος όρος του κόστους των διάφορων πηγών χρηματοδότησης της επιχείρησης, όπου οι σταθμίσεις είναι τα ποσοστά συμμετοχής της κάθε πηγής στη σύνθεση του κεφαλαίου της επιχείρησης.

Στην περίπτωση που το σταθμικό μέσο κόστος κεφαλαίου μιας επιχείρησης αυξάνεται καθώς αυξάνεται το ύψος των κεφαλαίων τα οποία αντλεί η επιχείρηση, τότε παρουσιάζεται το οριακό κόστος του κεφαλαίου, το οποίο είναι το κόστος που έχει το τελευταίο ευρώ από τα νέα κεφάλαια τα οποία αντλεί μια επιχείρηση για να χρηματοδοτήσει τα νέα επενδυτικά της προγράμματα. Το οριακό κόστος συνήθως αυξάνεται καθώς η επιχείρηση αντλεί όλο και περισσότερα κεφάλαια σε μια δεδομένη περίοδο. Στην περίπτωση αυτή, είναι απαραίτητο για το προϋπολογισμό επενδύσεων κεφαλαίου να δημιουργηθεί ένα πρόγραμμα που να δείχνει το σταθμικό μέσο κόστος που αναλογεί σε κάθε συγκεκριμένο ύψος αντλούμενων κεφαλαίων. Το πρόγραμμα αυτό ονομάζεται *πρόγραμμα οριακού κόστους του κεφαλαίου της επιχείρησης (marginal cost of capital schedule- MCCS)*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ-ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ

ΥΠΑΙΘΡΟΥ

4.1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ-ΑΓΡΟΤΟΒΙΟΤΕΧΝΙΑ¹⁰

Ο Αγροτουρισμός μέσα από διάφορες μελέτες που έγιναν, έχει την δυνατότητα να λειτουργήσει σαν μέσω οικονομικής ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών. Για την βελτίωση και ανάπτυξη του κρίνεται αναγκαίο να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα χρηματοδότησης. Ένα, λοιπόν, μέτρο οικονομικής ενίσχυσης αποτελεί το πρόγραμμα «Αγροτουρισμός-Αγροβιοτεχνίας» που η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) υιοθέτησε με τον κανονισμό (Ε.Κ.) 2328/91 μέσα στα πλαίσια κοινής Αγροτικής πολιτικής σε συνδυασμό με την πολιτική για τον Τουρισμό.

Πιο συγκεκριμένα, καθορίζει τις ενισχύσεις επενδύσεων που πραγματοποιούνται στα πλαίσια της γεωργικής εκμετάλλευσης και έχουν σαν στόχο την διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων της εκμετάλλευσης, με σκοπό τη βελτίωση του εισοδήματος της αγροτικής οικογένειας.

Στο πρόγραμμα αυτό εντάσσονται ορισμένες μόνο περιοχές της χώρας (ορεινές και μειονεκτικές) και οι επενδύσεις που επιδοτούνται είναι:

- ♦ Γεωργοκτηνοτροφικές
- ♦ Τουριστικά καταλύματα
- ♦ Κέντρα εστίασης και αναψυχής
- ♦ Κέντρα παραδοσιακής βιοτεχνίας
- ♦ Βιοτεχνίες δραστηριότητας
- ♦ Λοιπές δραστηριότητες για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των επισκεπτών

Από την άποψη του Αγροτουρισμού ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι επενδύσεις για κατασκευή, επισκευή, αποκατάσταση και διαμόρφωση τουριστικών καταλυμάτων και συγκεκριμένα:

- ♦ Για επισκευή, αποκατάσταση και μετατροπή παραδοσιακών κτισμάτων σε τουριστικά καταλύματα.
- ♦ Για κατασκευή τουριστικών επιπλωμένων διαμερισμάτων (studios μονόχρωρα ή δίχρωρα).
- ♦ Για κατασκευή μονόχρωρων ή δίχρωρων επιπλωμένων μονώροφων ή διώροφων κατοικιών.
- ♦ Για δημιουργία οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings)
- ♦ Για βελτιώσεις τουριστικών καταλυμάτων που ήδη λειτουργούν.

Επίσης, ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι επενδύσεις για κατασκευή, κέντρων εστίασης και αναψυχής, για τα κέντρα παραδοσιακής βιοτεχνίας, τα οποία μπορούν να γίνουν τουριστικές ατραξιόν και για τις λοιπές αγροτουριστικές δραστηριότητες για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των τουριστών.

---

¹⁰Πρόγραμμα χρηματοδότησης του αγροτουρισμού(Μανώλης Κων. Σφακιανάκης 2000)

Παράλληλα, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το πρόγραμμα «Αγροτουρισμού-Αγροτοβιοτεχνίας» και με το πρόγραμμα του Αγροτικού τουρισμού των Ολοκληρωμένων Μεσογειακών Προγραμμάτων, καθιερώθηκαν οι Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί. Ως Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός ορίζεται σαν η εκούσια ένωση αγροτών (ανδρών ή γυναικών που είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες) η οποία έχει ως σκοπό να προσφέρει τουριστικές Υπηρεσίες στους τουρίστες που επισκέπτονται τον τόπο τους και να προβάλλουν μέσω του τουρισμού, την κοινωνική και πολιτιστική τους ταυτότητα και το φυσικό τους περιβάλλον, αναπτύσσοντας δραστηριότητες μέσα σε μια κοινή επιχείρηση στην οποία μετέχουν, με ισότιμη συνεργασία και αμοιβαία βοήθεια, τα μέλη της. Επιπλέον, ο αγροτουριστικός συνεταιρισμός αποβλέπει στην αύξηση του αγροτικού εισοδήματος των μελών του και στην ανύψωση του βιοτικού τους επιπέδου.

Οι κυριότερες δραστηριότητες των αγροτουριστικών συνεταιρισμών είναι:

- ♦ Προσφορά υπηρεσιών διαμονής και διατροφής σε κατάλληλα τουριστικά καταλύματα.
- ♦ Οργάνωση και λειτουργία αυτόνομων κέντρων εστίασης και αναψυχής.
- ♦ Οργάνωση και λειτουργία αναψυκτηρίων.
- ♦ Παραγωγή και εμπορία τοπικών και παραδοσιακών εδεσμάτων και γλυκών και «χωριάτικων» προϊόντων.
- ♦ Τυποποίηση και εμπορία παραδοσιακών γλυκών, ξηρών καρπών, αποξηραμένων φρούτων, κ.λπ.
- ♦ Παραγωγή και εμπορία ειδών λαϊκής τέχνης (Υφαντά, πήλινα, χαλιά, ενδύματα, πλεκτά, κεντήματα, ξυλόγλυπτα, καλάθια, κ.λπ.).
- ♦ Οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων (τοπικοί χοροί και τραγούδια, αναβίωση ηθών και εθίμων με ειδικές τελετές, προβολή τοπικών πολιτιστικών στοιχείων κ.λπ.).
- ♦ Οργάνωση εκθέσεων τοπικών γεωργικών προϊόντων.
- ♦ Οργάνωση εμποροπανηγύρεων σε συνδυασμό με πολιτιστικές εκδηλώσεις.
- ♦ Ανάπτυξη και προβολή των ιδιαιτεροτήτων της τοπικής βιοτεχνίας.
- ♦ Ανάπτυξη βιολογικών καλλιεργειών.
- ♦ Συνεργασία με τους τοπικούς παράγοντες και τους τοπικούς πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς, αναπτυξιακούς κ.λπ. συλλόγους για την επίλυση τοπικών προβλημάτων κ.λπ.

4.2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ¹¹

Ένα άλλο πρόγραμμα το οποίο έχει μεγάλου βαθμού σημασία στην οικονομική ανάπτυξη του Αγροτουρισμού στην Ελλάδα, είναι το πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α.). Το ΠΑΑ περιλαμβάνεται στα προγράμματα που χρηματοδοτεί και φέρει ευθύνη το ΕΣΠΑ και στις δύο περιόδους 2007-2013 και 2014-2020. Ειδικότερα, το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α.) 2014-2020, το οποίο υλοποιείται τα τελευταία επτά χρόνια, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους μοχλούς ανάπτυξης για τη χώρα μας. Όραμα του νέου Π.Α.Α. αποτελεί η «Ολοκληρωμένη ανάπτυξη και βιώσιμη ανταγωνιστικότητα του αγροτικού χώρου» και ο σχεδιασμός του αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού τομέα, στην ανάδειξη του πολυλειτουργικού χαρακτήρα των αγροτικών περιοχών και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Η στρατηγική για την αγροτική ανάπτυξη κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 αποτελεί όχι μόνο συνέχεια πολλών παρεμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά την προηγούμενη περίοδο, αλλά και το σημείο εκκίνησης για νέες και καινοτόμες παρεμβάσεις στον αγροτικό χώρο και την αγροτική οικονομία. Για το νέο πρόγραμμα προβλέπεται τόσο η αποκεντρωμένη υλοποίηση συγκεκριμένων μέτρων και δράσεων όσο και η χωρική ή και τομεακή εξειδίκευση ομάδας μέτρων και δράσεων.

Η στρατηγική του Προγράμματος διαρθρώνεται γύρω από δύο αλληλένδετους και συμπληρωματικούς κεντρικούς στόχους:

- ♦ Τη μετάβαση σε ένα ισχυρό, ανταγωνιστικό, βιώσιμο και αειφόρο αγροδιατροφικό σύστημα
- ♦ Την αύξηση της «προστιθέμενης» αξίας των αγροτικών περιοχών.

Οι παραπάνω στόχοι υλοποιούνται μέσω συγκεκριμένων στρατηγικών επιλογών όπως:

- ♦ Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας του αγροδιατροφικού συστήματος και ενίσχυση της αξίας αλυσίδας των εγχώριων αγροτικών προϊόντων
- ♦ Η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας
- ♦ Η προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων και η αντιμετώπιση ή/και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
- ♦ Η παροχή βασικών υπηρεσιών και η βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο
- ♦ Η διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης και η ενίσχυση του κοινωνικού ιστού στις αγροτικές περιοχές.

---

¹¹ Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας: https://www.espa.gr/elibrary/Fylladio_PAA_2014-2020.pdf

Το σύνολο των πόρων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) για την Ελλάδα κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 ανέρχονται σε 4.718.291.793 ευρώ, τα οποία αντιστοιχούν σε περίπου 5.880.192.246 ευρώ δημόσια δαπάνη. Πιο συγκεκριμένα, η κατανομή των πόρων του Ε.Γ.Τ.Α.Α. στις κύριες στρατηγικές επιλογές του ΠΑΑ 2014-2020 χαρακτηρίζεται ως εξής:

- ♦ **16,02%** στην ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας.
- ♦ **8,02%** στην προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων.
- ♦ **42,07%** στην αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία.
- ♦ **20,18%** στην προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.
- ♦ **12,44%** στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.
- ♦ **1,27%** στην τεχνική βοήθεια.

Επίσης, στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 έχει διατηρηθεί μια σειρά μέτρων, η οποία είναι η εξής:

- ♦ Σχέδια βελτίωσης.
- ♦ Μεταποίηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων.
- ♦ Νέοι αγρότες.
- ♦ Υποδομές για την ανάπτυξη και προσαρμογή της γεωργίας.
- ♦ Γεωργικές και περιβαλλοντικές ενισχύσεις.
- ♦ Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης.
- ♦ Συμβουλευτικές υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης.
- ♦ Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.
- ♦ Ενισχύσεις εκκίνησης επιχειρήσεων εκτός γεωργικού τομέα στις αγροτικές περιοχές.
- ♦ Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών.
- ♦ Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών.

Παράλληλα, με την διατήρηση των συγκεκριμένων μέτρων εισάγονται και σημαντικά νέα στοιχεία, όπως:

- ♦ Δράσεις συνεργασίας με διευρυμένο πεδίο δυνατότητας μεταξύ διαφορετικών φορέων του χώρου της αγροτικής ανάπτυξης. Προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η σύσταση Επιχειρησιακών Ομάδων, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την Παραγωγικότητα και Βιωσιμότητα της Γεωργίας, με σκοπό τη σύνδεση γεωργικής έρευνας και πράξης.
- ♦ Μια σειρά μέτρων, μεταξύ των οποίων η ανάπτυξη μικρών εκμεταλλεύσεων, οι ενισχύσεις εκκίνησης επιχειρήσεων εκτός γεωργικού τομέα στις αγροτικές περιοχές, οι επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών, η σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών.
- ♦ Το γεγονός ότι η προσέγγιση LEADER για την τοπική ανάπτυξη αποκτά, πέραν από τον πολυτομεακό, και πολυταμειακό χαρακτήρα και συνιστά τις «Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων».
- ♦ Η πρόβλεψη ευρείας αποκεντρωμένης υλοποίησης συγκεκριμένων μέτρων και δράσεων.

Για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 έχει καταρτιστεί νέο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (Σ.Δ.Ε.) (ΦΕΚ 1273 Β' /04- 05-2016), το οποίο σχεδιάστηκε με γνώμονα τη διαφάνεια και την απλοποίηση των διαδικασιών τηρώντας τις σχετικές κανονιστικές και νομοθετικές διατάξεις.

4.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ LEADER

Στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης καθοριστικοί παράγοντες αποτελούν τα προγράμματα LEADER. Τα προγράμματα Leader¹² αφορούν συγκεκριμένους νομούς και περιοχές και προσφέρουν επιχορήγηση που μπορεί να φτάσει το 60%. Δικαιούχοι του προγράμματος LEADER είναι ιδιώτες (αγρότες ή μη), επιχειρήσεις (υφιστάμενες ή υπό σύσταση), μη κερδοσκοπικοί φορείς, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και εταιρίες Ο.Τ.Α. . Οι δραστηριότητες που επιχορηγούνται μέσω των προγραμμάτων Leader είναι:

- Μικρά τουριστικά καταλύματα (μέχρι 40 κλίνες).
- Επισκέψιμα αγροκτήματα (έκτασης τουλάχιστον 20 στρεμμάτων).
- Εστιατόρια, αναψυκτήρια, παραδοσιακά καφενεία.
- Βιοτεχνικές μονάδες παραγωγής προϊόντων, όπως χειροτεχνήματα μεταλλουργίας ή ξυλοτεχνίας, προϊόντα κεραμικής - υφαντουργίας, ξύλινες κατασκευές (καρέκλες, έπιπλα, έπιπλα κουζίνας).
- Βιοτεχνίες μεταποίησης-τυποποίησης γεωργικών προϊόντων (με προτεραιότητα σε δημητριακά, οίνος, οπωροκηπευτικά, κρέας, γάλα, αυγά).
- Μικρές βιοτεχνίες επεξεργασίας ειδών διατροφής και δασοκομικών υλών μετά την α' μεταποίηση (πχ αρτοποιία, παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής, παραγωγή αλευροειδών προϊόντων, παραγωγή αλκοολούχων ποτών, παραγωγή ζαχαρωδών προϊόντων από φρούτα και λαχανικά κλπ).
- Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών (κομμωτήρια, κουρεία, δραστηριότητες φυσικής ευεξίας, καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία και ερμηνεία, επισκευή υποδημάτων & δερμάτινων ειδών, λιανικό εμπόριο οινόπνευματων και άλλων ποτών, παντοπωλεία κλπ).
- Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας).
- Γραφεία οργάνωσης, πληροφόρησης και προώθησης αγροτικού τουρισμού.
- Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών, όπως βελτίωση - σήμανση μονοπατιών, φυτοτεχνικές εργασίες, τεχνικά έργα μικρής κλίμακας για την προστασία του εδάφους, διαμόρφωση θέσεων θέας καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.

Ενδεικτικά, κατά την περίοδο ΠΑΑ 2007-2013 έτρεξαν τα προγράμματα LEADER σε: Πρέβεζα, Άρτα, Θεσσαλονίκη, Βόρεια Πελοπόννησο, Σέρρες, Φωκίδα.

---

¹² Agrotypus.gr (2013): <http://www.agrotypus.gr/index.asp?mod=articles&id=81214>

4.3.1.ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΧΑΝ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΕΩΣ 600.000 ΕΥΡΩ ΤΟ 2016¹³

Επιδότηση έως 600.000 ευρώ σε μικρές επιχειρήσεις παρείχε το νέο πρόγραμμα Leader, που άνοιξε μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2016. Αφορά σε νεοφυείς επιχειρήσεις ή σε επιχειρήσεις που ήθελαν να εκσυγχρονίσουν τις ήδη υφιστάμενες που δραστηριοποιούνταν στον αγροτουρισμό, την οικοτεχνία, τη βιοτεχνία και τις υπηρεσίες στις αγροτικές περιοχές της χώρας.

Η διαβούλευση είχε ξεκινήσει ήδη για την έγκριση μέχρι και 50 στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης στις οποίες θα συμμετείχαν Δήμοι και Τοπικές Κοινότητες μέχρι 15.000 κατοίκους, ενώ προτεραιότητα για τις ιδιωτικές επενδύσεις θα είχαν οι αγρότες, άνεργοι και οι γυναίκες.

Οι επιχειρήσεις που επιθυμούσαν να χρηματοδοτηθούν από το πρόγραμμα Leader θα έπρεπε να είχαν αντικείμενο ή να δραστηριοποιούνταν στους παρακάτω κλάδους:

- Μεταποίηση και συσκευασία αγροτικών προϊόντων
- Οικοτεχνία
- Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών
- Επιχειρήσεις παραγωγής ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση
- Χώροι εστίασης και αναψυχής
- Επιχειρήσεις καταλυμάτων
- Επιχειρήσεις εναλλακτικού τουρισμού
- Τουριστικά γραφεία

Επομένως, οι δαπάνες που κάλυψε το πρόγραμμα Leader ήταν:

- Δαπάνες κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως για παράδειγμα ήταν η δαπάνη οικοδομικών εργασιών
- Δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις λειτουργίας της επιχείρησης.
- Δαπάνες αγοράς νέου μηχανολογικού εξοπλισμού. Περιλαμβάνονται οι δαπάνες μεταφοράς και εγκατάστασης.
- Δαπάνες αγοράς λοιπού εξοπλισμού απαραίτητου για τη λειτουργία της επιχείρησης και αγοράς οχημάτων για τις επιχειρήσεις εναλλακτικού τουρισμού.
- Γενικές δαπάνες συνδεόμενες με τα ανωτέρω όπως, αμοιβές μηχανικών και συμβούλων.
- Δαπάνες προβολής και προώθησης, όπως η έκδοση διαφημιστικών φυλλαδίων.
- Δαπάνες αγοράς ειδικών επαγγελματικών μέσων μεταφοράς προϊόντων και πρώτων υλών.
- Δαπάνες για την κάλυψη του κόστους μελέτης-εγκατάστασης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και ποιοτικών σημάτων και πιστοποίησης.

¹³ Πηγή από την ιστοσελίδα newpost.gr (2016): <http://newpost.gr/oikonomia/508540/poies-epixeirhseis-mporoy-n-na-paroy-n-epidothsh-ews-600-000-eyrw-to-2016>

4.3.2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER 2017 ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ Α΄ ΤΡΙΜΗΝΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ¹⁴

Στο πρώτο τρίμηνο του 2017 ξεκίνησε το πρόγραμμα LEADER 2017, το οποίο συμπεριλαμβάνει το πρόγραμμα «Ενίσχυσης της Ίδρυσης και λειτουργίας Μικρομεσαίων Τουριστικών Επιχειρήσεων». Το συγκεκριμένο πρόγραμμα ωφελούσε επιχειρηματίες και ιδιώτες που επιθυμούσαν να ξεκινήσουν δική τους επιχείρηση. Μάλιστα, το Ε.Σ.Π.Α. στο πρόγραμμα αυτό δραστηριοποιήθηκε μέσα από την ενίσχυσή της προκειμένου να υλοποιηθεί το επενδυτικό σχέδιο για την δημιουργία νέας Μ.Μ.Ε. τουριστικής επιχείρησης και μέσα από την υποστήριξή της στην λειτουργία της για διάστημα έως έξι μηνών από την έναρξη.

Μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος δόθηκε έμφαση στα επενδυτικά σχέδια που σχετίζονται με την ολοκλήρωση καταλυμάτων, των οποίων η κατασκευή είχε αρχίσει και βρισκόταν σε προχωρημένο στάδιο, χωρίς όμως να είχαν ολοκληρωθεί και να λειτουργούσαν, λόγω δυσκολιών οφειλόμενων στην οικονομική κρίση. Επιπροσθέτως, ενισχύθηκαν οικονομικά και μονάδες οι οποίες δημιουργήθηκαν με σκοπό να προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και οι οποίες συμβάλλουν ταυτόχρονα στη διαφοροποίηση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος της χώρας.

Οι δικαιούχοι του επενδυτικού προγράμματος κατηγοριοποιήθηκαν ως εξής:

- A.** Νέες πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις σε προσδιορισμένους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) σε επίπεδο πρόσκλησης.
- B.** Επιχειρήσεις καταλυμάτων με τα ίδια χαρακτηριστικά, που έχουν αρχίσει την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων χωρίς να έχει αυτή ολοκληρωθεί και να λειτουργεί η νέα επιχείρηση, λόγω δυσκολιών οφειλόμενων στην οικονομική κρίση.

Επιπλέον, οι επενδυτές που επιθυμούσαν να χρηματοδοτήσουν το συγκεκριμένο πρόγραμμα όφειλαν να προετοιμαστούν με τις παρακάτω ενέργειες:

- Έλεγχος τίτλων ιδιοκτησίας.
- Τοπογραφικό με όρους δόμησης.
- Τεχνικός έλεγχος για αδειοδότηση από Ε.Ο.Τ. .
- Αρχιτεκτονικά σχέδια.
- Προϋπολογισμός κατασκευής, ίδια Συμμετοχή.
- Αδειοδοτήσεις (Πολοδομία, Αρχαιολογία, Δασαρχείο, κ.λπ.).

¹⁴ Πηγή από την ιστοσελίδα tractus.gr (2017):

<http://www.tractus.gr/%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1-leader-2017-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89/>

Παράλληλα, στο προϋπολογιστικό μέρος του προγράμματος ο επιλέξιμος συνολικός προϋπολογισμός των επενδυτικών σχεδίων ανήλθε σε 80.000-400.000 ευρώ, το οποίο θεωρήθηκε ιδανικό σε επίπεδο πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων, σε συμπληρωματικότητα με το με το Ν. 4399/2016 για την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων. Επίσης, ο συνολικός ενδεικτικός προϋπολογισμός δράσης υπολογίστηκε στα 266.600.000 ευρώ, πιο ιδιαίτερα η δημόσια δαπάνη του προϋπολογισμού δράσης ανήλθε σε 120.000.000 ευρώ. Τέλος, παρακάτω παρουσιάζονται οι κατηγορίες τουριστικών καταλυμάτων του επενδυτικού προγράμματος καθώς και οι λειτουργικές μορφές τους:

- ♦ Κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα: Στην συγκεκριμένη κατηγορία ενισχύθηκαν η ίδρυση ξενοδοχείων πέντε, τεσσάρων και τριών αστέρων και η ίδρυση οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων σύμφωνα με προδιαγραφές υπουργικής απόφασης 216/2015 (Β' 10) και 14129/2015 (Β' 1476) αντίστοιχα.
- ♦ Μη κύρια τουριστικά καταλύματα, στην οποία κατηγορία καταλυμάτων ενισχύθηκαν οικονομικά:
  - ✓ η ίδρυση αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων – τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών, σύμφωνα με προδιαγραφές υπουργικής απόφασης 27715/2013 (Β' 3118)
  - ✓ η ίδρυση ενοικιαζόμενων επιπλωμένων δωματίων – διαμερισμάτων τεσσάρων και τριών «κλειδιών», σύμφωνα με προδιαγραφές υπουργικής απόφασης 21185/2014 (Β' 2840)
  - ✓ η ίδρυση ξενοδοχειακών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών ή διατηρητέων κτισμάτων, σύμφωνα με προδιαγραφές Π.δ. 33/79 (Α' 10) και την απόφαση του γενικού γραμματέα Ε.Ο.Τ. αρ. 532249/27-07-94 (Β' 616)
  - ✓ η επέκταση κύριων και μη κύριων Ξενοδοχειακών καταλυμάτων, τα οποία λειτουργούν με ειδικό σήμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Σε πολλές αναπτυγμένες χώρες ο Συνεδριακός τουρισμός αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι ως προς την δημιουργία οργανωμένων συνεδριάσεων ή εκδηλώσεων μεταξύ ατόμων με κοινά ενδιαφέροντα ή επαγγελματικές ιδιότητες που έχει σκοπό την επιστημονική ενημέρωση των συγκεκριμένων ατόμων καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων των συνέδρων, ομιλητών. Τα τελευταία χρόνια, η ελληνική επικράτεια υποδέχεται όλο και συχνότερα ανθρώπους των γραμμάτων, των επιστημών και των τεχνών, οι οποίοι συμμετέχουν σε συμπόσια, συνέδρια και εκθέσεις¹⁵. Ο λόγος που η Ελλάδα προτιμάται όλο και συχνότερα για την διεξαγωγή συνεδρίων είναι επειδή έχει ξεχωρίσει ως χώρα για την φυσική ομορφιά της και την πολιτισμική κληρονομιά της που παρέχει στους επισκέπτες της και παράλληλα για την διοργάνωση προσεγγμένων συνεδριακών συσκέψεων που λαμβάνουν μέρος στις πλέον αρκετές εγκαταστάσεις της. Πιο ιδιαίτερα, από τα συνεχή συνέδρια που προκύπτουν παρατηρείται πως η χώρα εξελίσσεται και αναβαθμίζεται σταδιακά και αποτελεί πόλο έλξης για διάφορους επενδυτές που επιθυμούν να χρηματοδοτήσουν ένα χρηματικό ποσό και συγκεκριμένα στον συνεδριακό τουρισμό.

Η οικονομική ενίσχυση του συνεδριακού τουρισμού πραγματοποιείται από φυσικά πρόσωπα ή εντεταλμένα όργανα Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου τα οποία επωμίζονται το βάρος των απαραίτητων αποφάσεων προκειμένου να πραγματοποιηθεί η εκάστοτε συνεδριακή εκδήλωση, δίνουν τις σχετικές εντολές και λαμβάνουν την χρηματοδότηση των σχετικών δαπανών. Έτσι, λοιπόν, διακρίνονται σε Δημόσιους και Ιδιωτικούς φορείς καθώς και σε φορείς που ανήκουν σε Υπερεθνικούς ή Παγκόσμιους οργανισμούς.

□ **Δημόσιοι φορείς:** Ανήκουν εξ ολοκλήρου στον δημόσιο τομέα και είτε αποφασίζουν για την συνολική διοργάνωση και χρηματοδότηση των συνεδρίων είτε χρηματοδοτούν ένα μέρος τους. Στην Ελλάδα τέτοιοι φορείς είναι:

1. Το τμήμα Συνεδρίων και Εκθέσεων του Ε.Ο.Τ. που έχει καταστατική αποστολή να μεριμνά για την οργάνωση συνεδρίων και εκθέσεων που αφορούν τον Ελληνικό Τουρισμό και την προβολή του.
2. Το τμήμα Συνεδρίων του Υπουργείου Πολιτισμού που υπάγεται στη Διεύθυνση Πολιτιστικής Κίνησης και σκοπός του είναι να οργανώνει και να εποπτεύει διεθνή, πανελλήνια, περιφερειακά και τοπικά συνέδρια και να συμμετέχει σε συνέδρια που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό ή και να διευκολύνει άλλους φορείς Συνεδρίων.
3. Το Γραφείο Επιστημονικών και Τεχνολογικών Συνεδρίων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας που έχει ως σκοπό να σχεδιάζει, να μελετά και να οργανώνει συνέδρια, ημερίδες, συναντήσεις και λοιπές συνεδριακές εκδηλώσεις.
4. Λοιποί Δημόσιοι φορείς οι οποίοι αποφασίζουν να οργανώσουν διάφορες συνεδριακές εκδηλώσεις για τη λήψη αποφάσεων για σημαντικά θέματα.

---

¹⁵ Πηγή: http://www.visitgreece.gr/el/meetings_and_incentives

5. Ημικρατικοί φορείς Συνεδρίων οι οποίοι ανήκουν τόσο στο κράτος όσο και σε ιδιώτες, λόγω χάριν η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης.

Η συμβολή των παραπάνω φορέων στην πραγματοποίηση των διαφόρων συνεδρίων ποικίλει. Πιο συγκεκριμένα, άλλοτε περιορίζεται στην λήψη της απόφασης πραγματοποίησης, άλλοτε αναλαμβάνουν και την οργάνωση των συνεδρίων και άλλοτε χρηματοδοτούν μερικώς ή ολικώς τα συνέδρια. Για παράδειγμα, ο Ε.Ο.Τ. παρά το γεγονός ότι δεν προσφέρει πάντοτε άμεσα οικονομικά, συνεισφέρει σε εκδηλώσεις Κοινωνικού τύπου και σε ξεναγήσεις.

☐ **Ιδιωτικοί φορείς:** Αποτελούνται από φορείς του ιδιωτικού τομέα που συνέδεσαν τις συνεδριακές εκδηλώσεις με το τουριστικό στοιχείο και δημιούργησαν τα αντίστοιχα πακέτα. Επίσης, αποφασίζουν την πραγματοποίηση των συνεδρίων, δίνουν τις σχετικές εντολές και αναλαμβάνουν την χρηματοδότησή τους. Πιο ιδιαίτερα, τέτοιοι φορείς είναι για παράδειγμα συνδικαλιστικές οργανώσεις και επαγγελματικοί σύλλογοι.

☐ **Διεθνείς Οργανισμοί** οι οποίοι αναλαμβάνουν την διοργάνωση συνεδριακών εκδηλώσεων διεθνών ή/και παγκόσμιων οργανισμών. Για παράδειγμα, ως Διεθνής Οργανισμός μπορεί να αναφερθεί το W.T.O. (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού).

☐ **Ο.Τ.Α.**, δηλαδή όργανα πρώτου ή δεύτερου βαθμού διοίκησης όπως είναι οι δήμοι, κοινότητες, νομαρχίες, περιφέρειες.

5.1. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Ε.Ο.Τ. ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΗΕΛΕΧΡΟ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού¹⁶ αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Τουρισμού. Ο Ε.Ο.Τ. χαρακτηρίζεται ως κρατικός φορέας του τουριστικού τομέα, ο οποίος έχει ως σκοπό την οργάνωση, ανάπτυξη και προώθηση του τουρισμού στην Ελλάδα προκειμένου να αξιοποιήσει όλες τις δυνατότητες της εθνικής χώρας. Μάλιστα, αυτό γίνεται εφικτό με την προβολή του τουρισμού της Ελλάδας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, με την εποπτεία και τον έλεγχο της γενικότερης τουριστικής αγοράς καθώς και με οποιαδήποτε δραστηριότητα που κρίνεται απαραίτητη για την ενίσχυση και προβολή του ελληνικού προϊόντος. Ο Ε.Ο.Τ. προσπαθεί να ενισχύσει την αξία του Ελληνικού Τουρισμού και για αυτό τον λόγο συνεργάζεται με την τουριστική βιομηχανία και με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

Έναν από τους συνεργαζόμενους φορείς χαρακτηρίζεται ο φορέας ΗΕΛΕΧΡΟ¹⁷, ο οποίος αποτελεί τον εθνικό φορέα διοργάνωσης εκθέσεων, συνεδρίων και πολιτιστικών εκδηλώσεων καθώς μέσα από τον οποίο προβάλλονται διαφορετικές εκθέσεις και συνεδριακές συσκέψεις κάθε φορά και οι αρμοδιότητες του οποίου είναι οι εξής:

- Μιλά με διεθνή επιχειρηματική γλώσσα, αναπτύσσοντας δυνατούς δεσμούς μεταξύ των λαών και ασκώντας δυναμική εκθεσιακή πολιτική
- Διοργανώνει δεκάδες κλαδικές εκθέσεις ετησίως, υλοποιεί περιφερειακές εκθέσεις
- Οργανώνει τα εθνικά περίπτερα στο εξωτερικό
- Πραγματοποιεί συνέδρια και πολιτιστικές εκδηλώσεις
- Διαχειρίζεται τις εγκαταστάσεις του Διεθνούς Εκθεσιακού και Συνεδριακού Κέντρου Θεσσαλονίκης και του Εκθεσιακού και Συνεδριακού Κέντρου Αθηνών (Helexpo Maroussi)
- Φέρει την ευθύνη διοργάνωσης της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης
- Στρέφεται στην περιφέρεια και τις τοπικές αγορές. Ενισχύει την εξωστρέφειά της προβάλλει την τοπική παραγωγή και τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα κάθε περιοχής, δημιουργεί ένα δίκτυο περιφερειακών εκθεσιακών και συνεδριακών κέντρων, το πολύτιμο και ευέλικτο εργαλείο της περιφέρειας για τη διάχυση της εκθεσιακής ιδέας.

---

¹⁶ Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού:

<http://www.gnto.gov.gr/el/%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%A3%CE%A4%CE%9F%CE%9B%CE%97>

¹⁷ Επίσημη ιστοσελίδα του φορέα ΗΕΛΕΧΡΟ: <http://www.helexpo.gr/el>

Ο Ε.Ο.Τ. συμβάλλει ενεργά στις δραστηριότητες που είναι αρμόδιος ο φορέας HELEXPO, ενισχύοντάς τον οικονομικά προκειμένου να πραγματοποιούνται τα συνέδρια και οι εκθέσεις που διοργανώνονται στον συγκεκριμένο Οργανισμό. Επιπλέον, κρίνεται αναγκαίο να αναφερθεί ότι ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού δεν εξυπηρετεί μόνο στο κομμάτι της χρηματοδότησης του συνεδριακού τουρισμού, αλλά και προχωράει ένα βήμα παραπέρα καθώς αποδεικνύεται ότι τις περισσότερες φορές βοηθά και στην οργάνωση των διάφορων συνεδριακών συσκέψεων και εκδηλώσεων που διεξάγονται. Ωστόσο, κρίνεται απαραίτητο να αναφερθεί ότι πέρα από την συμβολή του Ε.Ο.Τ. ως προς τον φορέα HELEXPO, παρουσιάζονται και άλλοι Οργανισμοί και Σύνδεσμοι που εξυπηρετούν τον συγκεκριμένο φορέα στην χρηματοδότηση και στην διεκπεραίωση των δραστηριοτήτων του. Συγκεκριμένα, αυτοί οι φορείς¹⁸ είναι οι εξής:

- Το Υπουργείο Εξωτερικών
- Ο σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος
- Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- Το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθήνας
- Ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδος (Σ.Β.Θ.Κ.Ε.)
- Η Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος
- Το Thessaloniki Convention Bureau

Επομένως, ο φορέας HELEXPO αντλεί οικονομική ενίσχυση όχι μόνο από τον κρατικό φορέα Ε.Ο.Τ. αλλά και από άλλες Ενώσεις οι οποίες προθυμοποιούνται να χρηματοδοτήσουν συνέδρια και εκδηλώσεις που διεξάγονται στις εγκαταστάσεις του HELEXPO. Ένα από αυτά τα συνέδρια αποτελεί το συνέδριο *Destination Thessaloniki: 365 days of Meetings, Studies, Sports, Cruises and Health*¹⁹, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 13 Νοεμβρίου 2015 στο πλαίσιο της 31^{ης} Διεθνούς Έκθεσης Τουρισμού Philoxenia.

Το συνέδριο έλαβε χώρα στην αίθουσα εκδηλώσεων του Διεθνούς Εκθεσιακού Κέντρου Θεσσαλονίκης, «Αιμίλιος Ριάδης» και φιλοξένησε πέντε ενότητες εναλλακτικών μορφών τουρισμού (συνεδριακός, εκπαιδευτικός, αθλητικός, ιατρικός και τουρισμός κρουαζιέρας) με πλειάδα εξειδικευμένων ομιλητών. Το Destination Thessaloniki είχαν την δυνατότητα να το παρακολουθήσουν τόσο οι επαγγελματίες του χώρου του τουρισμού, όσο και άλλοι ενδιαφερόμενοι, όπως για παράδειγμα φοιτητές και δημοσιογράφοι, ενώ η είσοδος ήταν δωρεάν, με υποχρεωτική καταγραφή στην υποδοχή.

---

¹⁸Συνεργαζόμενοι φορείς: <http://www.helexpo.gr/el/partners>

¹⁹ Συνέδριο που διεξάχθηκε στις εγκαταστάσεις HELEXPO: <http://www.helexpo.gr/el/press20151104>

- ❖ Οι συνδιοργανωτές του συνεδρίου ήταν:
  1. Η Δ.Ε.Θ.-Helexpro
  2. Το Υπουργείο Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού
  3. Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
- ❖ Εκτελέστηκε υπό την αιγίδα:
  1. Του Υπουργείου Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης (Μακεδονίας-Θράκης)
  2. Της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας
  3. Του Δήμου Θεσσαλονίκης
- ❖ Υποστηρικτές του συνεδρίου αποτέλεσαν:
  1. Το Thessaloniki Convention Bureau
  2. Ο Οργανισμός Τουριστικής Προβολής και Μάρκετινγκ Νομού Θεσσαλονίκης
  3. Ο Ιατρικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης.
- ❖ Αξιοσημείωτος χορηγός του συνεδρίου αποτέλεσε ο Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης Α.Ε. καθώς και χορηγός ορίστηκε και η εταιρεία Ellinair του ομίλου Μουζενίδη.

Κύρια αποστολή του συνεδρίου ήταν η ανάδειξη της δυναμικής που αναπτύσσεται από διαφορετικές μορφές τουρισμού τόσο στην Θεσσαλονίκη, όσο και στην ευρύτερη περιοχή καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός σύγχρονου και ανταγωνιστικού προορισμού στην Νοτιοανατολική Ευρώπη και στη Μεσόγειο.

5.2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Η ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ WYNNDHAM HOTEL GROUP ΓΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ZEUS INTERNATIONAL²⁰

Ο όμιλος Wyndham Hotel Group αποτελεί τον έναν από τους τρεις πυλώνες της μητρικής Wyndham Worldwide και επεκτείνει τις ξενοδοχειακές του μονάδες σε σημαντικές χώρες παγκοσμίως και σύμφωνα με εκπροσώπους του υποστηρίζεται ότι κατέχει εξέχουσα θέση σε αυτές και η Ελλάδα. Έχει αποδειχθεί ότι η Ελλάδα αποτελεί προορισμό στον οποίο μπορούν να συνδυαστούν οι διακοπές αναψυχής με τον θεματικό τουρισμό. Επομένως, οι υποστηρικτές του ομίλου οραματίστηκαν την Αθήνα ως βάση για την επέκτασή του στον ελληνικό χώρο με σκοπό να διευρύνουν τις ξενοδοχειακές τους μονάδες και σε άλλους ελληνικούς αποικισμούς μετέπειτα. Πιο συγκεκριμένα, ο όμιλος Wyndham Hotel Group επένδυσε ένα χρηματικό ποσό στο ξενοδοχείο του ομίλου ΒΙΟΧΑΛΚΟ, το οποίο τοποθετείται στο κέντρο της Αθήνας και το οποίο αποφασίστηκε να μετονομαστεί σε Wyndham Grand Athens.

Η ολοκληρωτική ανακαίνιση του ξενοδοχείου ανήλθε συνολικά στα πέντε εκατομμύρια ευρώ τα οποία χρηματοδοτήθηκαν από τον όμιλο Wyndham Hotel Group και σε συνεργασία με την ελληνική εταιρεία Zeus International πραγματοποιήθηκαν οι αλλαγές προκειμένου να ανοίξει την χρονιά του 2016. Με βάσει την ολοκληρωμένη εικόνα, το ξενοδοχείο διαθέτει 276 δωμάτια, αίθουσες που έχουν χωρητικότητα στα 2.500 τ.μ. οι οποίες χαρακτηρίζονται ως κατάλληλες εγκαταστάσεις για συνέδρια και εκδηλώσεις, συμπεριλαμβάνοντας με αυτόν το τρόπο το ξενοδοχείο στις ισχυρές θέσεις του συνεδριακού τουρισμού στην Αθήνα. Μάλιστα κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι ανάμεσα στις σύγχρονες υποδομές περιλαμβάνονται επίσης εστιατόριο, μπαρ, spa και ένα roof top- μπαρ- εστιατόριο χωρητικότητας 450 τ.μ. με πισίνα καταρράκτη που έχει θέα σε όλο το λεκανοπέδιο της Αθήνας.

Η συγκεκριμένη ιδιωτική επένδυση προκαλεί πολλαπλασιαστικά οφέλη όχι μόνο ως προς την περιοχή που τοποθετείται το ξενοδοχείο, αλλά και παράλληλα φέρει και πλεονεκτήματα ως προς την ελληνική επικράτεια γενικότερα.

---

²⁰ Πηγή από τις ιστοσελίδες:

- athina984.gr (2016): <http://www.athina984.gr/2016/06/27/sto-metaxourgio-i-proti-ependysi-tis-wyndham-hotel-group-stin-ellada/>
- reporter.gr (2016): <http://www.reporter.gr/Eidhseis/Epicheirhseis/Holdings-and-counseling/301759-Wyndham,-Biochalko-kai-Zeus-International-allazoy-n-to-Metaxoyrgeio>

Αποτελέσματα ως προς την ευρύτερη περιοχή:

- Ιδανικός προορισμός τόσο για επαγγελματικά ταξίδια όσο και για αναψυχή.
- Αποτελεί πόλο έλξης διεθνώς εφόσον προσελκύει χιλιάδες τουρίστες μέσα από το Wyndham Rewards loyalty program, το οποίο προβάλλει για προορισμό την Αθήνα.
- Αναβάθμιση του τουριστικού κέντρου της Αθήνας και του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.

Αποτελέσματα ως προς την χώρα:

- Ανάπτυξη περαιτέρω ξενοδοχειακών μονάδων σε αξιοσημείωτες περιοχές της χώρας που έχουν πολιτισμικό χαρακτήρα με την σύμπραξη της εταιρείας Zeus International.
- Ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού με την δημιουργία περισσότερων συνεδρίων και εκδηλώσεων προσελκύοντας επιχειρηματίες και εταιρίες από όλο τον κόσμο να διεξάγουν τις συνεδριακές τους συσκέψεις αλλά και εκδηλώσεις στον ελληνικό χώρο.
- Ανάδειξη του ελληνικού προϊόντος ως προς τους επισκέπτες.
- Αύξηση των εσόδων της χώρας μέσα από τις συναλλαγές και μετακινήσεις των τουριστών.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α

Ο τουρισμός στην Ελλάδα αποτελεί καθοριστικό παράγοντα ως προς την ελληνική οικονομία. Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι με το πέρασμα των χρόνων όλο και περισσότεροι τουρίστες επιθυμούν να εξερευνήσουν την φυσική ομορφιά και πολιτισμική κληρονομιά του ελληνικού κράτους και για αυτό τον λόγο αυξάνονται οι αφίξεις των τουριστών. Σήμερα, η ελληνική επικράτεια συμβάλλει προσπάθειες στην ανάδειξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, οι οποίες είναι ευρύτατα διαδεδομένες σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες. Οι εναλλακτικές μορφές του τουρισμού αποτελούν το είδος του τουρισμού που εξυπηρετούν στην μείωση του μαζικού τουρισμού, στην άμβλυνση της εποχικότητας και στην διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος. Επομένως, γίνονται χρηματοδοτήσεις από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς προκειμένου να δημιουργηθούν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις και να αξιοποιηθούν καλύτερα οι μορφές του τουρισμού. Μάλιστα, μέσω προγραμμάτων, τα οποία προγράμματα προκύπτουν από δημόσιους φορείς και ιδιαίτερα σε συνεργασία με φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ενδιαφερόμενοι δανειζόμενοι της οικονομικής ενίσχυσης είναι απαραίτητο να πληρούν ορισμένα κριτήρια προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η επιχείρησή τους. Τέτοιου είδους πρόγραμμα αποτελεί και το πρόγραμμα LEADER, το οποίο σε συνεργασία με το πρόγραμμα Ε.Σ.Π.Α. συμβάλλει στην οικονομική ενίσχυση του τουρισμού και κυρίως του αγροτουρισμού.

Ο αγροτουρισμός αποτελεί την ειδική μορφή του τουρισμού η οποία αναπτύσσεται σε υπαίθριες περιοχές που βρίσκονται εκτός των μεγαλουπόλεων και η οποία προτιμάται από πολλούς τουρίστες εισερχόμενους όχι μόνο από κοντινές αλλά και από μακρινές χώρες του εξωτερικού. Το ελληνικό κράτος έχοντας το προνόμιο των γραφικών περιοχών του και της φυσικής ομορφιάς του, το αξιοποιεί με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε οι τουρίστες να θαυμάζουν την ομορφιά του μέρους που επισκέπτονται για αγροτουρισμό και αυτό φέρει σαν αποτέλεσμα την ικανοποίησή τους από τον τόπο διαμονής τους. Ωστόσο, με την συνεισφορά οικονομικών ενισχύσεων που πραγματοποιείται στο συγκεκριμένο είδος τουρισμού οι αγροτικές επιχειρήσεις καθώς και ξενοδοχειακές μονάδες που διεξάγουν αγροτουρισμό στους τουρίστες, έχουν την δυνατότητα να αναβαθμίσουν και να οργανώσουν καλύτερα τις εγκαταστάσεις τους καθώς και να αναδείξουν το τουριστικό προϊόν του τόπου. Με αυτό τον τρόπο, προσελκύονται όλο και περισσότεροι τουριστικοί επισκέπτες στον ελληνικό χώρο, υπάρχει δυνατότητα πρόσληψης περισσότερου δυναμικού προσωπικού καθώς και υπάρχει ανοδική πορεία των εσόδων τόσο των αγροτικών επιχειρήσεων όσο και των επιχειρηματιών.

Επιπροσθέτως, και οι ιδιωτικές επενδύσεις αποτελούν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του εναλλακτικού τουρισμού. Πιο συγκεκριμένα, διάφοροι επιχειρηματίες αλλά και επιχειρήσεις που έχουν ένα σεβαστό κύρος είτε παγκοσμίως είτε στον εθνικό χώρο, συνεισφέρουν οικονομικά στον τουρισμό. Μάλιστα, επικεντρώνονται σε μορφές του τουρισμού οι οποίες παρουσιάζουν έντονη ζήτηση τα τελευταία χρόνια καθώς και έχουν δυνατότητες βελτίωσης στην ελληνική επικράτεια. Τέτοιες μορφές τουρισμού είναι ο αγροτουρισμός, ο συνεδριακός τουρισμός, ο ιατρικός τουρισμός, αλλά και ο θαλάσσιος τουρισμός.

Συγκεκριμένα, όσο αφορά τον συνεδριακό τουρισμό, παρά το γεγονός ότι στην ελληνική επικράτεια διεξάγονται μικρού και μεσαίου μεγέθους συνέδρια, υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης της συγκεκριμένης μορφής τουρισμού. Η συμβολή χρηματοδοτήσεων από ενδιαφερόμενους εσωτερικούς και εξωτερικούς φορείς δίνει το έναυσμα στους αρμόδιους του συνεδριακού τουρισμού να δημιουργήσουν τις απαραίτητες υποδομές συνεδριακών κέντρων που θα έχουν την δυνατότητα να φιλοξενήσουν ένα ταιράστιο αριθμό συνέδρων. Η διεξαγωγή συνεδριακών εκδηλώσεων στον ελληνικό χώρο έχει ως αποτέλεσμα στην συμβολή της αναβάθμισης της συνολικής ποιότητας μιας περιοχής και στη δυνατότητα του κοινού, των κατοίκων και των επισκεπτών να έρθουν σε επαφή με τα ανθρώπινα επιτεύγματα και τις καινοτομίες και με αυτόν τον τρόπο να έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν προνομιακά στο πολιτιστικό προϊόν.

Επιπλέον, ο συνεδριακός τουρισμός συμβάλλει στην ελληνική οικονομία, εφόσον ο σύνεδρος ξοδεύει παραπάνω από ότι ξοδεύει ένας απλός τουρίστας, καθώς και ενισχύει την απασχόληση εφόσον αυξάνονται οι θέσεις εργασίας με την συμμετοχή διαφορετικών ειδών επαγγελματιών για την διοργάνωση συνεδριών. Ιδιαίτερα, τα συνέδρια δημιουργούν και αυξάνουν τη ζήτηση ταξιδιωτικών και τουριστικών υπηρεσιών (όπως για παράδειγμα είναι διαμονές, διακινήσεις, ξεναγήσεις, εκδρομές, δείπνα, γεύματα) και αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι οι σύνεδροι συνδυάζουν τον συνεδριακό τουρισμό με τον τουρισμό αναψυχής, έχοντας παράλληλα και θετική επιρροή ως προς τα έσοδα της χώρας. Μάλιστα, μέσω των οικονομικών ενισχύσεων και αναβαθμίσεων συνεδριακών υποδομών, η χώρα έχει την ευκαιρία να εμφανίσει ανοδική πορεία ως προς την διεθνή συνεδριακή κατάταξη καθώς και να αποκτήσει μεγάλη προβολή και αναγνωρισιμότητα σε ένα υψηλού επιπέδου κοινό.

Εν κατακλείδι, οι εναλλακτικές μορφές του τουρισμού όχι μόνο φέρνουν μια νέα εποχή στον τουρισμό, αλλά και παράλληλα δίνουν μια νέα πνοή ως προς τα έσοδα της ελληνικής χώρας. Ιδιαίτερα, έχει αποδειχτεί ότι οι χρηματοδοτήσεις που έχουν γίνει σε αρκετά μέρη της Ελλάδας, έχουν ανεβάσει το επίπεδο των ειδικών μορφών του τουρισμού προσελκύνοντας περισσότερους τουρίστες. Επομένως, με τις κατάλληλες χρηματοδοτήσεις και επενδύσεις που γίνονται, το ελληνικό κράτος έχει τη δυνατότητα να οργανώσει με πιο μεθοδικό τρόπο τον εναλλακτικό τουρισμό, να δημιουργήσει απαραίτητες σύγχρονες εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση των τουριστών που κάνουν εναλλακτικό τουρισμό καθώς και να αναδείξει μέσα από τις μορφές αυτές την φυσική ομορφιά και την πολιτισμική κληρονομιά της χώρας. Με αυτό τον τρόπο, βελτιώνεται το επίπεδο της περιοχής στην οποία διεξάγεται το είδος του τουρισμού, αυξάνεται η προώθηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, δίνεται ώθηση στην βελτίωση των εσόδων της χώρας και τέλος στην Ελλάδα δίνεται η δυνατότητα ανάβασης της θέσης της ως προς έναν από τους πιο διαδεδομένους τουριστικούς προορισμούς σε όλο τον κόσμο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- ❖ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜ. ΚΟΤΣΙΔΟΠΟΥΛΟΣ , ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝ (2005)
- ❖ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΗΡΕΙΩΤΗΣ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ROSILI (2008), [ΑΝΑΝΕΩΜΕΝΗ ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΘΗΝΑ 2015]
- ❖ ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΩΝ. ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ, ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝ (2000)
- ❖ ΝΙΚΟΣ Γ. ΗΓΟΥΜ., ΚΩΣΤΑΣ Ν. ΚΡΑΒΑΡΙΤΗΣ, ΠΕΡΙΚΛΗΣ Ν. ΛΥΤΡΑΣ, ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ: ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ INTERBOOKS (1999)
- ❖ ΠΑΡΙΣ Α. ΤΣΑΡΤΑΣ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ (2010)
- ❖ ΧΑΡΗΣ ΚΟΚΚΩΣΗΣ, ΠΑΡΙΣ ΤΣΑΡΤΑΣ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΓΚΡΙΜΠΑ, ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ: ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΝΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ (2011)

ΠΗΓΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:

- ❖ Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης:
http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/el/funding/erdf/
- ❖ Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο: <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=el>
- ❖ Ταμείο Συνοχής: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/el/funding/cohesion-fund/
- ❖ Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff_el
- ❖ Υπουργείο Τουρισμού:
<http://www.mintour.gov.gr/Investments/Espa/Administrationservice/enalaktikostourismos/>
- ❖ Έργο ΕΣΠΑ: <https://www.espa.gr/el/Pages/BestPracticesFS.aspx?item=1157> (2015)
- ❖ Έργο ΕΣΠΑ: <https://www.espa.gr/el/Pages/BestPracticesFS.aspx?item=1159> (2015)
- ❖ Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης:
<https://www.espa.gr/el/pages/DictionaryFS.aspx?item=224> (2009)
- ❖ HELEXPO: <http://www.helexpo.gr/el/partners>
- ❖ ΣΥΝΕΔΡΙΟ *Destination Thessaloniki: 365 days of Meetings, Studies, Sports, Cruises and Health*: <http://www.helexpo.gr/el/press20151104>
- ❖ Πρόγραμμα LEADER: <http://www.agrotypos.gr/index.asp?mod=articles&id=81214>
- ❖ Παράδειγμα του προγράμματος LEADER (2016):
<http://newpost.gr/oikonomia/508540/poies-epixeirhseis-mporoy-n-na-paroy-n-epidothsh-ews-600-000-eyrw-to-2016>

- ❖ Παράδειγμα του προγράμματος LEADER (2017):
<http://www.tractus.gr/%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1-leader-2017-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89/>
- ❖ Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης: https://www.espa.gr/elibrary/Fylladio_PAA_2014-2020.pdf
- ❖ http://www.visitgreece.gr/el/meetings_and_incentives
- ❖ Παράδειγμα του Συνεδριακού τουρισμού (2016):
<http://www.athina984.gr/2016/06/27/sto-metaxourgio-i-proti-ependysi-tis-wyndham-hotel-group-stin-ellada/>
- ❖ Παράδειγμα του Συνεδριακού τουρισμού (2016):
<http://www.reporter.gr/Eidhseis/Epicheirhseis/Holdings-and-counseling/301759-Wyndham,-Biochalko-kai-Zeus-International-allazoyn-to-Metaxoyrgeio>